

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v ponk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in iskanja pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice štev. 2.

Štev. 28.

V Ljubljani, dne 15. julija 1909.

Leto XXII.

Slovenskemu ljudstvu!

V resnem času stopamo pred Vas, slovenski bratje. Izkazali ste nam ob državnozbornskih volitvah pred dobrima dvema letoma sijajno zaupanje; poslali ste nas na cesarski Dunaj zastopat koristi slovenskega ljudstva. Svesti si svojih dolžnosti smo izvrševali svojo nalogo; pred očmi smo imeli vedno tožno sliko svoje ljubljene, a tako zanemarjene domovine od Drave do Adrije, zaničevanega, od sovragov v smrt obsojenega naroda, skrbi in žuljev njegovih najboljših sinov, ki v potu svojega obraza s svojim delom skrbe, da se ohrani slovenska zemlja slovenskemu rodu. Vaši poslanci so šli v dunajsko zbornico upanja polni, z veseljem na delo. Marljivo so sodelovali v odsekih in v zbornici, priborili so si ugled tudi pri nasprotnikih; uspešno so se potegovali za svoje ljudstvo in z mirno treznostjo pospeševali pomen državne zbornice, ne pozabivši pri tem nikoli, da je usoda naše domovine najtesnejše združena z napredkom avstrijske države. Svojo pristržno domovinsko ljubezen so združevali z jasno in odločno mislijo na krepko, pod habsburškim žezlom zedinjeno državo.

Vladna politika, ki je v najusodnejšem času kruto prezirala avstrijski slovenski jug in njegov narod, jih je prisilila v odpor proti Bienertthovi vladi. Ta se je poostiril, odkar so sedli vanjo zagrizeni nasprotniki slovenskega imena in slovenskih ljudskih koristi. Ves slovenski narod je odobril to dejanje. Pa tudi v tem odporu niso pozabili, kaj so dolžni avstrijski državi. Vladi so odrekli vsako zaupanje; državi so pa dali, kar je bilo potrebno in so s tem znatno pripomogli, da se je odvrnila od lanske jeseni do letošnje pomladi grozeča vojna nevarnost.

Odločilno se je pa preobrnilo stališče nas — zastopnikov slovenskega ljudstva — odkar je Bienertthova vlada dovolila oderuško bosensko banko proti soglasnem sklepu cele zbornice, ki ga je izzval nujni predlog našega načelnika. Svojih kmečkih bratov v Bosni in Hercegovini nismo smeli pustiti prodajati nikomur. V obrambo cesarjevega imena, z ozirom na neizmerno škodo za vso zunanjo politiko naše države, seveda pa tudi glede na naš vzvišeni cilj državnopravnega združenja vseh južnih Slovanov avstrijske države, smo se slovenski poslanci postavili na čelo v boju proti odiranju bosenskega kmeta. Dne 4. junija, ko se je že pričelo glasovanje o naših predlogih, so vladne stranke s surovim kričanjem, brezvestno prestopivši določila zborničnega poslovnika, z nedopustno in sramotno obstrukcijo preprečile, da nismo zmagali. Par dni kasneje se jim je posrečilo z ministrskimi glasovi in z raznovrstnimi nečednimi pripomočki doseči večino pet glasov proti našim predlogom. Že takrat smo pa javno izjavili: Zbornica, ki nima toliko spoštovanja do same sebe, da bi drugič izrekla to, kar je prvič soglasno sklenila, ki se ne upa povedati vladi, katera je pogazila njen soglasni sklep, da tega ne dopusti zbornica, ki potemtakem sama zameta svojo veljavo, in ki ji je par ministrov več, nego usoda sto tisoč kmetov, ni vredna, da živi; taka zbornica nima za nas nobenega pomena več. Vladi smo pa obnovili napoved svojega boja.

Upali smo za trdno, da z navadnim odporom pri proračunu obračunamo z vlado. Všteli smo se, ker si nismo mogli misliti, da bi nas pri tem zapustili lastni bratje. Zopet smo se pa prepričali, da se na liberalca ne moremo zanesti v nobenem slučaju. Proračun, ki se pa ne dovoljuje samo vladi, marveč v prvi vrsti državi, se je ustavno sklenil. Niso bile pa s tem zaključene sovražne nakane sedanje vlade in njene večinice proti nam. Brez nas in proti nam so hoteli še to poletje spraviti v veljavo stvari, ki bi bile v nepopisno škodo naših narodnih in gospodarskih koristi: Lahe, ki so pomagali pri agrarni banki nemško-poljski zvezi in njeni vladi, so hoteli nemeneč se za

nas, obdariti z laškim vseučiliščem v Trstu; kmeta so pa hoteli pritisniti z romansko trgovsko pogodbo in s pooblastilnim zakonom, po katerem bi se bile odprle Srbiji, Bolgariji, Črnigori in južnim ameriškim državam meje, za govedi in prašiče. Tu je bilo treba odločnosti. Morali smo pokazati, da ima naša potrpežljivost svoje meje, in da smo sposobni tudi za najljutejši, najbrezozirnejši boj. V zvezi s češkimi kmečkimi zastopniki smo zastavili dnevni red s svojimi nujnimi predlogi in tako izpričali, da se mora v stvareh, ki se tičejo koristi našega ljudstva, govoriti tudi z nami.

Mi nismo proti laškemu vseučilišču, kakor tudi mi nismo krivi, da so jim ga nemški razbijači onemogočili v Wiltenu pri Inomostu, kjer so že dlje časa imeli svojo pravno fakulteto. Smo pa proti temu, da bi se to vprašanje rešilo enostranski, in samo na našo škodo. Pripravljeni smo bili in smo še na pameten, moški dogovor z vlado in z Lahi; ne moremo pa dopustiti, da bi mnogo manj številni Lahi za svojo vladno politiko dosegli to, kar se nam Slovencem, naj smo med vladnimi strankami, ali v odporu, žaljivo in prezirljivo odreka.

Tudi to vemo, da se moramo trgovsko zblížati balkanskim narodom, in da so trgovske pogodbe z njimi potrebne, toda to se ne sme zgoditi, ne da bi se popolnoma, za vso škodo, ki bi jo imel od tega, odškodoval naš kmet, ki nas je poslal na Dunaj, da ga branimo v njegovem težkem življenju. Doseglo se je tudi z našim prizadevanjem od vlade, da bi bila razdelila po šest milijonov kron skozi 10 let v povzdigo živinoreje, toda to je odločno premalo. Združili smo se s češkimi kmetскими zastopniki, ter zahtevali ob ti priliki, naj se v zakonu sklene zavarovanje zoper ogenj, točo in za živino tako, da vsaka dežela ustanovi v ta namen svojo zavarovalnico, in da se ves zemljiški davek prepusti deželam v te zavarovalne namene. S tem bi v resnici odškodovali kmete za bremena, ki bi jih prevzeli z novimi trgovskimi pogodbami in potem bi mogli mirno dovoliti vladi pooblastilni zakon. Pred očmi smo in bomo vedno imeli koristi vseh stanov, tudi trgovine in obrti. Vsak resen in uspešen pripomoček proti neznosni draginji, proti umazani, pobičkazeljni špekulaciji z živili delavskega ljudstva bo našel pri nas največjo podporo. Politiko, ki bi kmeta bila, delavcu pa nič ne koristila, pa zametamo, ker je hinavska in neiskrena. V tem oziru gremo mirno mimo lažnivih demagogov in hinavcev svojo pot.

Dolžni smo pa pri ti priliki svojemu narodu in avstrijski državi najodločnejše obsoditi hinavščino tistih, kateri so na eni strani trdili, da je treba s trgovskimi pogodbami dobiti prijateljstvo balkanskih narodov, na drugi pa bili krivi, da se je potrdila oderuška bosenska banka. Nobena pogodba nam nič ne more pomagati, če se bo pod cesarskim imenom z oderuški obrestmi (10%) izžemal bosenski kmet, tiral na beraško palico in njegova zemlja, ki jo je stoletja s krvjo in znojem ohranil svojemu rodu, prodajala madjarskim judom, morebitna izguba pa pokrivala iz žepov naših davkoplačevalcev.

To je bila za nas prva in poglavitna reč, ko smo se pogajali z vlado in vladnimi strankami o tem, ali naj umaknemo svoje nujne predloge. Vlada je ta naš pogoj kratkoma zavrgla, kakor je tudi zaničevalno odklonila vsako besedo o našem vseučilišču in o deželnih zavarovalnicah v prej povedanem zmislu. V petek dne 9. t. m. so se pa vladne stranke na videz brez vlade začele pogajati z nami. Postavili smo jim kot svojo politiško zahtevo, naj glasujejo za nujni predlog, ki bi ga v prvi seji državne zbornice vložil naš načelnik in ki bi v njem državna zbornica odločno zahtevala od vlade, naj z vsem svojim politiškim vplivom prepreči delovanje oderuške bosenske banke z ozirom na odkup kmečkih posestev. Voditelji vladnih strank pa so šli vprašat Bieniertha. Ta je zopet odklonil to zahtevo, voditelji so se mu udali in pogajanja so se razbila.

Državni zbor je zdaj zaključen. Vladne stranke so rajše rešile barona Bieniertha nego zbornico. Nanje pada vsa odgovornost. Javno so vladni poslanci izjavljali, da obsojajo oderuško banko in da bodo obračunali z vlado, če jc ne prepreči. Ko je pa treba odločnega koraka, jim zmanjka poguma, doslednosti in značaja in več jim je na Bienierthovi vladi, nego na usodi avstrijske zbornice in bosenskih kmetov, več na tem, da je vlada proti nam, nego da bi se storjena krivica popravila. Krivica, ki jo je storila sedanja vlada stotisoč slovanskim kmetom, skeli v živo vsacega pravicoljubnega človeka. Slovesno izjavljamo, da je ne bomo nikoli pozabili. Zastopniki slovenskih in čeških kmetov, ki smo si podali k trdni, bratski zvezi roke, ne bomo mirovali, dokler je ne popravimo, ne bomo pa tudi mirovali, dokler ne dvignemo iz teme in pozabe svoje zapuščene domovine in njenega Bogu in državi zvestega, značajnega ljudstva.

Državni zbor je zaključen v znamenju kmetских pravic, v znamenju boja proti oderuštvi in hinavstvu. V tem boju, ki smo ga začeli, bomo tudi nadalje vzdržali in ne moti nas, da je par liberalnih slovenskih poslancev izkušalo prekrižati naše namene. Naša pot je ravna. Vest nam pravi, da je tudi edino prava. Prepričani smo, da se bo slovensko ljudstvo, ki mu mirnega srca izročamo sodbo o našem delu, ravno tako izreklo. Na Vašem zaupanju, prijatelji, sloni naša moč. Ker se ga zavedamo, zato ne odnehamo, naj se zaganja v nas, kogar je volja. Svobodni možje smo, ne poznamo človeških ozirov, še manj pa strahu pred mogočniki sedanjega dne, nobenemu nasilstvu ne uklonimo tilnika; Bogu in ljudstvu zvesti pojdemo veselo naprej v svojem boju, ko vemo, da bo dan nasprotnikove moči minul, in da zasine potem tudi našemu ljudstvu dan boljše bodočnosti.

Na Dunaju, dne 10. julija 1909.

Dr. Šusteršič, l. r.	Demšar, l. r.	Dr. Gregorčič, l. r.	Pišek, l. r.
Dr. Korošec, l. r.	Fon, l. r.	Hočevnar, l. r.	Pogačnik, l. r.
Povše, l. r.	Gostinčar, l. r.	Jaklič, l. r.	Roškar, l. r.
Dr. Benkovič, l. r.	Grafenauer, l. r.	Dr. Krek, l. r.	Šuklje, l. r.
	Dr. Žitnik, l. r.		

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR

Slovani zmagali. — Bienerthova vlada se zbala Slovanov.

Povestnica bo zapisala z zlatimi črkami v svojo knjigo dogodke, ki so se zgodili minuli teden. Našim bravcem je znano, da bijejo zdaj naši zastopniki v državnem zboru hud boj proti sedanji Bienerthovi vladi, ki je nam Slovanom, osebno pa še Slovencem skrajno sovražna. Saj sedita v njej ministra Hochenburger in Stürgkh, ki nas Slovence tako sovražita, kakor nas sploh Gradčani najbolj sovražijo. Znano je, da so poslanci, združeni v »Slovanski Jednoti«, izjavili, proračuna ne bomo prepričali, drugega pa ne dovolimo obravnavati v državnem zboru. Vlada je začetkoma z vso Nemcem lastno ošabnostjo izjavljala, da se na noben način nočejo pogajati z načelnikom naše »Slovenske Ljudske Stranke«, dr. Šusteršičem. Ker je pa sivolasi vladar v Išli se nevoljno izjavil, zakaj da državni zbor ne zboruje, je končno ugriznil ministrski predsednik Bienerth v kisló jabolko in se vsedel z voditelji slovanskih strank, da jih pregovori, naj dopuste, da državni zbor zboruje. Slovanski poslanci so vprašali Bienertha, kaj da misli o ustanovitvi češke visoke šole v Brnu in slovenske v Ljubljani. Povedali so mu tudi, da če hoče, da dopuste Slovani zborovati državni zbor, naj skrbi za to, da se naši bosensko-hercegovski kmečki slovanski bratje ne izroče ogrskim judovskim oderuhom, ki ga bodo odirali pri oderuški banki, da bo boj in gorje. Bienerth je pa pri posvetovanjih napravil veliko neumnost. Vstal je od mize in rekel: Brezpogojno se udajte. Ničesar vam ne dovolim. Državni zbor bom zaključil, ako ne odnehate. Ko so dognali nemški krščanski socialci, kako neroden da je bil Bienerth, so pa sklenili, da se oni prično pogajati s Slovani. Res je vse kazalo, da se pogode. Načelniki strank so že sklenili, naj državni zbor sprejme predlog, ki kratkomalo vladi naroči, naj prepreči oderuštvo bosensko-hercegovskih kmetov. Voditelji tistih strank, ki so se tako dogovorili s Slovani, so šli Bienerthu povedat, kaj da so sklenili. Bienerth je rekel, tak sklep bi pomenjal odstop sedanje vlade. Nemški listi so pa začeli udrihati po krščanskih socialcih, češ, da hočejo izdati Nemce. Nato so se pogajanja razbila. Vlada je pa zaključila državnozbornsko zasedanje in tako storila, kar so hoteli doseči z obstrukcijo državni poslanci. Slovanski poslanci so lahko zadovoljni z uspehom, ker se jih je vlada ustrašila in zaključila državnozbornsko zasedanje.

Grozna jeza vladnih nemških listov.

Nemški svobodomiselní listi so zdaj divji. Kar v glavo jim ne gre, da se upajo slovanski in še celo slovenski poslanci zahtevati pravico svojemu ljudstvu. Vso svojo divjo, onemogočeno jezo izlivajo zdaj na naše poslance. Osebno se pa boje načelnika naše stranke dr. Šusteršiča. Zmerjajo ga, da se vse kadi, a tudi boje se ga.

Nadali so mu ime Ivan Grozni. Slovensko ljudstvo je lahko zadovoljno in ponosno na načelnika naše stranke dr. Ivana Šusteršiča, ki je tako odločno nastopil za prava Slovanov, a tudi ni dopustil, da bi se godila kmetu škoda. Prav tako. Pisarjenje nemških listov le dokazuje, kako da je imel neupogljiv dr. Šusteršič prav. Zalostno bi bilo za nas, ako bi ga bili hvalili.

Naši liberalci nič boljši od Nemcev.

Na Slovenskem je še nekaj liberalcev. Ti ljudje vedno trde, kako da so narodni. Njihova narodnost se je pa zdaj pokazala v vsi nagoti. Med tem ko so se naši in češki kmečki poslanci odločno borili za slovanske pravice, ko so vodili uspešen boj proti nemški Bienerthovi strahovladni, so pa liberalci v svojih listih zahrbtno napadli naše poslance in pisali hujše proti njim, kakor nemški listi. Sramotnega pečata slovensko liberalno časopisje nikdar ne izbriše, da je pisalo v tem boju ravno tako, kakor nemški vladni časopisi. Mi se liberalcem nič ne čudimo. Saj znamo, da so bili kot pristni narodni izdajalci in kmetovi sovražniki leta in leta zvezani z Nemci. Toži se jim po egipčanskih loncih iz časov nemške zveze, zato je Hribar v teh hudih ponemčevalnih časih stiskal nemškemu ministru Stürgkhu roke, dasi nam pošilja mesto slovenskih nemške profesorje v Ljubljano.

Kaj zdaj?

Nemški listi vpijejo, da bo razpustila vlada državni zbor. Naj ga. Mi se te nemške grožnje prav nič ne bojimo. Slovensko ljudstvo bo volilo tiste može, ki so tako odločno pokazali pest sedanji protislovanski nemški vladi. Pomeče tudi s Ploji in z drugimi liberalci, ki jim tako diše vladni egipčanski lonci.

NEKDANJI MINISTRSKI PREDSEDNIK BADENI UMRL.

Mrtvoud je zadel v petek v železniškem vozu nekdanjega ministrskega predsednika grofa Badenija. Kot ministrski predsednik je vladal Badeni od 30. septembra 1895 do 28. novembra 1897. Dne 7. majnika 1896 je državni zbor sprejel postavbo o peti kuriji, ki je volila 72 poslancev. Badeni tudi na visokem mestu ministrskega predsednika ni pozabil, da je bil rojen Slovan. Izdal je 5. aprila 1897 jezikovne odredbe za Češko in Moravsko, po katerih se je pri političkih in sodnih oblastvih uvedla enakopravnost Čehov in Nemcev. Nemci so nato zbesneli. Z divjo obstrukcijo so onemogočili delovanje državnemu zboru in uprizorili izgrede po nemških mestih. Nemškemu divjanju se je moral Badeni umakniti. Podivjani nemški časnikarji obmetujejo še zdaj mrtvega Badenija s psovkami, kar kaže nemško oliko v zelo nelepi luči.

ZMAGA KATOLIŠKEGA CENTRA V NEMCIJI.

Znano je, kako je državni kancler Nemčije, knez Bülow, leta 1907 razpustil državni zbor, kakor zdaj naš Bienerth, in sicer zato, ker katoliški centrum, najmoč-

nejša stranka v Nemčiji, ni hotel glasovati za vojaški proračun za nemške kolonije v Afriki. V resnici pa je knez Bülow državni zbor zato razpustil, da pri novih volitvah porazi katoliške poslance, s katerimi ni hotel več skupaj vladati. Volitve so kneza iznenadile v toliko, da katoličanov ni premagal, marveč je katoliška stranka, ki se imenuje centrum, celo poskočila od 100 na 107 poslancev, pač pa je kancler pobil socialno demokracijo, ki je izgubila nad polovico sedežev. V novem državnem zboru je državni kancler združil liberalce, zastopnike mest in velike obrti, s konservativci, zastopniki protestantskih kmetov in kmečkega veleposelstva. S to večino je vladal do letos. Zdaj pa se je naenkrat cela reč podrla. Vlada je namreč predložila za 500 milijonov novih davkov, ki so bili tako prikriti, da bi imel kmet veliko škodo, industriale kapitalisti pa bi se bil davčnemu viljaku kaj lahko izmuza. Vlada je namreč predlagala med drugim tudi davek na dedščino. Liberalci so bili seveda zanj, ker liberalec povsod rad pritiska kmeta, konservativci pa so rekli: Ne! In da preprečijo kmetu nevarne davke, so zapustili svoje zaveznike, liberalce, ter ponudili roko katoliškemu poslancem, ki so zopet pokazali, da imajo srce za ljudstvo. Sprejeli so roko protestantovskih zastopnikov kmečke posesti in izdelali z njimi nove davke. Pri glasovanju je državni kancler knez Bülow napel vse moči, da prepreči novo večino, toda katoliški centrum je pozval na boljše vse svoje poslance — dva sta morala iz postelje težko bolna h glasovanju — ter je združen s konservativci vrgel vladne davčne predloge in sprejel nove. Zaradi tega bo zdaj Bülow odstopil in se je že od svojih uradnikov poslovil. Novi kancler bo moral vladati s katoliškimi poslanci in s konservativci, ki so sicer protestanti, toda globoko verni, dočim so liberalci brezverci in proti ljudstvu. Katoliškemu centru pa je treba na njegovi zmagi iskreno čestitati!

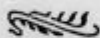
MLADOTURKI

slabo gospodarijo, zato bi radi imeli vojsko, da bi se z orožjem postavili in bi tako ljudstvo pozabilo, kako se mu pod vladno turških iramasonov še slabše godi, kakor se mu je pod vladno krutega sultana Abdul Hamida. Stvar je namreč ta, da otok Kreta v Sredozemskem morju pravzaprav pripada na papirju Turčiji, v resnici pa tam gospodujejo grški domačini, ki bi se radi združili z grškim kraljestvom. Turčija se pa seveda silno boji, da bi se slednje zgodilo, saj je zadnji čas izgubila že Bosno s Hercegovino in Rumelijo in je ljudstvo zaradi tega razkačeno na slabotno mladoturško vlado. Turčija je prosila velevalsti, naj Grčiji dopovedo, da je Kreta turška, te pa niso odgovorile, ne da, ne ne, ker se ne marajo po nepotrebnem zameriti ne enemu ne drugemu. Zato Turčija zdaj rožlja z orožjem in je vpoklicala svoje rezerviste ob grški meji. Če se vname boj, bi Grki s svojim brodomjem, čeprav ni nič posebno, sicer Kreta lahko zavzeli, ker turške ladje niso vredne pol počenega groša, ampak na su-

hem bi Turki Grke brez dvoma pošteno naklestili, ker turški vojak je izboren, grški pa ne velja prav nič, kakor se je že pokazalo. Nevarnost bi bila le ta, da se Turkom upro Grki, ki prebivajo v Makedoniji in bi nastale zmešnjave, vsled katerih bi zopet velesile morale poseči vmes.

V PERZIJI

se gode velike reči. Ondotni vladar — šah mu pravijo — noče svojim državljanom dati ustave. Pristaši ustave pa so se združili pod vodstvom upornih šahovih namestnikov in korakajo proti šahovi prestolnici, Teheranu. Zdaj se je pa še Rusija vmešala in poslala več polkov kazakov proti Teheranu s pretvezo, da brani ondotne Evropece, v resnici pa zato, da Perzijo zasede in se je v pravem času polasti. Stvar bi šla gladko, ako ne bi bili na svetu tudi Angleži. Sicer se je Rusija z Anglijo pogodila zaradi Perzije in vlada o med tema državama zadnji čas zelo prijazni odnošaji, vendar pa Angleži nič kaj radi ne vidijo, da hoče Rusija že tako zgodaj pobrati zrelo sadje z drevesa in zato ni izključeno, da se »zaveznici« prej ali slej zaradi Perzije ne spoprime. Mogoče je tudi, da se tako Rusija kakor Anglija opočeta, kajti Perzija je zelo velika država, ki se ne da kar tako požreti.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

Tista ura, ko je Eleazar opazil v svoji bližini Tamara, mu je še bolj zagrenila bivanje v Evzebijevi hiši. Vse mu je bilo jasno. Deklica je ona Tamara, ki jo je imel pred štirimi leti v svojih rokah; takrat je bil trdno prepričan, da bo ostala njegova za vselej. Toda tempeljski glavar se je bridko varal. V noči, ko je gorel kraljevi grad, je nenadoma izginila iz templja, kjer je imel zaprto, in prav isto noč je pobegnil iz ječe tudi rimski stotnik Lucij. Zasedoval je begunca po vsem jeruzalemskem mestu, preiskal vse njegove hiše in skrišališča, toda zaman. Tamara in Lucija ni bilo. Ta izguba je ponosnega in kljubujočega Eleazarja silno poparila in potrla. Od tistega dne je neprenehoma koval načrte, kako bi prišel zopet do svoje bodoče neveste in kako bi izvršil svoje črne, maščevalne naklepe, naperjene proti stotniku Luciju. — In zdaj, kakšna sramota, kol ko ponižanje! Tamara je prosta, hodi okrog bolnikov z vedrim licem in sočutnimi očmi, tolaži umirajoče in živi le zanje ter streže z izredno pazljivostjo in gorečnostjo mučencu Pavlinu, dočim leži Eleazar strt in oslavljen od bolezni in ne more izvabiti z dekličinih ust en zaželenega smehljaja. Kadarkoli jo uzre poleg Pavlina, se mu zdi, da ga s podvojenimi bolečinami zaskelejo rane, in tedaj prične v svojem srcu

iznova snovati maščevalne naklepe za bodočnost.

Odkar leži Eleazar v dvorani zadnje večerje, je že precejšnje število ranjencev pomrlo in pustilo prostor drugim, tako da je prostorna dvorana vkljub temu dan za dnevom napolnjena do zadnjega kotička. Kajti boj pred mestnim obzidjem postaja čimdalje hujši. Rimski vojaki so na povelje Titovo izravnali prostor pred obzidjem, porušili vse ograje in zidovje, ki je ločilo posamezne vrtove in livade ter nasuli tik pred sovražniki visoke nasipe. Tit se je utaboril z najizbranejšimi četami nasproti Goliatovemu stolpu, dočim je zasedel Tiberij Aleksander pokrajino, kjer se strne najskrajnejši del Agripovega obzidja s stolpom Hipikom. Vsa ostala rimska vojska se je postavila nasproti mestu v sedmerih črtah, drugi za drugo, da bi tako s svojo močjo prestrašila njegove trdovratne prebivalce in jih nagnila k prostovoljni vdaji. Toda meščani so njihovim grožnjam odgovorili s tem, da je ben Giora večkrat zaporedoma planil iz mesta ter jih izkušal pregnati od obzidja; aji vselej se je moral sramotno vrniti in je prizadel rimskim četam samo neznatne izgube.

Zato je bilo v mestu vedno več ranjencev in dvorana zadnje večerje je bila že skoro prepolna. Evzebij je vsakogar, ki je imel toliko moči, da se je mogel zateči kam drugam in si ondi poiskati postrežbe, brez obotavljanja odslovil. Vprašal je med drugimi tudi Eleazarja, če se že morda želi presečiti v lastno hišo, ki ni bila daleč oddaljena, kjer bi skrbel za dobro Rahela. Poleg tega mu je obljubil, da mu je vsak trenutek pripravljen postreči in mu nanovo prevezati pohabljeno roko, kadarkoli bi se zglasil na njegovem domu.

»Ne maram tega; bo že opravila Rahela,« je odgovoril mračni mož in šel oddal, ne da bi črhnil Evzebiju besedico hvalečnosti.

Počasneje in manj uspešno je napredovalo zdravljenje Pavlinovo, ki je še zmerom visel med življenjem in smrtjo. Ker so njegovi živci pred vsem potrebovali miru in počitka, ga je Evzebij velel prenesti na dom njegove matere. Vse to je oskrbel Saba, Tamara in Sara pa sta spremljali drugega bolnika do bližnje Marijine hišice. Vso pot sta premišljevali in govorili samo o Pavlinu ter nista opazili, da jim odzadaj sledi Eleazar. Njegove temne oči so si dobro ogledale in zapomnile vrtna vratca in siromašno hišico, kamor so nesli Pavlina in kamor je izginil cilj njegovega strastnega hrepenenja.

»Škoda, da ne morem sukati roke kakor nekda,« godrnja Eleazar sam pri sebi. »Sicer bi še danes lahko snel to gnezdece z vejevja. Vseeno si ga hočem zapomniti. Na svidenje, sladka golobica, in sicer prav kmalu, kakor upam!«

Pavlinovo svidenje z materjo je bilo otožno, toda polno sladkega tolažila, ker sta se oba radovoljno uklonila volji božji. »Nesrečni sinko,« je dejala svojemu ljubljencu, ki so ga posadili za nekaj trenutkov poleg njene bolniške postelje, in nu z materinsko nežnostjo in veselem žalovanjem poljubila rano na glavi. »Nesrečni

sinko, torej si se moral vrniti v življenje, ko si že stal med nebeskimi vrati? Toda ne delaj si žalosti! Pride čas, ko ti nihče ne bo mogel vzeti nebeske krone. Tudi tvoj stric je bil kamenjan v Listri in je bil naslednjo noč poklican v življenje ter si je pozneje po prestanih nadlogah in bojih priboril toliko lepšo krono za nebesa!«

»Kakor je božja volja! Nisem še bil vreden plačila,« odgovori Pavlin smehljaje in poljubi materino roko. Potem natrese belim golobčkom, ki so prileteli skozi okno in mu sedli na ramo, drobnega zrna in se dá prenesti v svojo sobico, kjer prevzameta njegovo postrežbo obe služkinji in Natanael. Tamara se je med tem vrnila k ranjencem v dvorano zadnje večerje, kajti zdravnik in duhovnik Evzebij bi bil težko pogrešal njeno spretno in postrežljivo roko. Ondi je našla novo tovarišico, Salomo, ki jo je ben Giora za nekaj časa oprostil njenih dosedanjih opravil, ker je pri vedno večjem številu ranjencev manjkalo postrežnic.

Pavlinu se je na materinem domu boljšalo zdravstveno stanje zelo počasi in negotovo. Še vedno je upal naskrivaj, da ga bo rana spravila v grob. Zdelo se mu je, da je podoben plavacu, ki se je z eno roko že oprjel rešilnega brega, a je medtem prihrumel neusmiljen val in ga iznova odnesel na razburkano morje. Dasi ravno je neprestano molil: »Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!«, vendar ni mogel z lahkimi srcem pozabiti težke žrtve.

OSMO POGLAVJE.

Obzidje jeruzalemskega mesta pada.

Medtem je Tit dovršil nasipe, namenjene za obleganje mesta, in jih raztegnil tik pred njegovo obzidje. Takoj so pričeli orjaški ovni, s katerimi so Rimljani razdirali zidovje, svoje uničujoče delo. Noč in dan butajo trdni, več stotov težki stenolomi v obzidje. Na stotine krepkih rok dviga težke trame iz trde hrastovine, ki so priklenjeni z močnimi verigami vrh oblegalnih stolpov, in ko tresčijo na dano znamenje njihovi s kovinastimi glavami oboroženi konci v sredo zidovja, se morajo zmagati tudi njegovi najmočnejši temelji, tuhtam se razpoči kljubujoča skala in slabejše plasti zidu se vsujejo na tla. Zaman se trudijo Judje, da bi pregnali rimske vojake, ki razdirajo njih obzidje pod varnimi strehami, z jatami puščic ali plohami kamenja, zastorj si prizadevajo, kako bi vpepelili ostrejša njihovih bojnih strojev. Marsikje se pokaže ognjeni zubelj, toda na mah ga zadušijo pripravljeni vedri, napolnjeni z vodo. Nekolko oddaljeni od oblegalnih stolpov stojijo metalni stroji, ki bruhaajo v mesto težke, z železnimi pločami okovane in z gorečo smolamazanane puščice. Med temi posameznimi starodavnimi bojnimi pripravami pa prežijo čete strelcev in za njimi kohorte, ki so pripravljene vsak hip planiti po sovražnikih, če bi vdrl iz mesta in jeli razdirati in rušiti njih nasipe in bojne stroje.

(Dalje prih.)

Razgled po domovini.

Mladeniška organizacija. V Zagradcu so ustanovili naši vrli mladeniči »Orla«. Načeluje mu č. g. župnik Berlan. — Na Vrhniki so zborovali 4. t. m. telovadci ondodnega okraja in si ustanovili ob mnogobrojni udeležbi vrhniško-logaško okrožje. — V Smartnem pod Šmarno goro se je vršila okrožna telovadba šentviškega okrožja. Govorila sta na tem sestanku g. župnik Lesar in brat Terseglav. — Medtem ko se naši vrli fantje izobrazujejo po društvi, se pa liberalne sove podé sem in tja po deželi ter napadajo s kolmi in poleni naše mladeniče. Taka je liberalna toli hvalisana olika.

Sv. Cirila in Metoda zlorablajo naši liberalci. Po deželi prirejajo pod imenom teli slovanskih apostolov razne veselice, na katerih nesramno pijančujejo in plešejo. Te podružnice, katere snujejo liberalci pod pokroviteljstvom znanega Berceta, Hribarjevega prijatelja, niso nič drugega, nego vaba in agitacija za obnemoglo liberalno stranko.

Shod S. L. S. se je vršil v nedeljo dne 4. t. m. v Udmatu pri Ljubljani v gostilni pri Majarončku. Na tem izborni obisknem shodu je govoril deželni odbornik dr. Lampe, ki je odgovarjal Tavčarju in Hribarju na razne neresnice, katere je ta povedal na svojem zadnjem shodu v Ljubljani. Občinstvo gleda Hribarja v vedno lepši luči.

Interpelacija dr. Kreka. Dr. Krek je vložil interpelacijo na ministrstvo javnih del o vpokojenju cestarja Mat. Zorkota iz Lukovice. V zvezi s tovarišem Demšarjem je interpeliral poljedelskega ministra, jeli voljan popraviti krivico, ki se je zgodila delavcu Jan. Lotriču iz Dražgoš pri njegovem delu v Jelovici.

+ Volitev deželnega poslanca iz skupine dolenjskih mest in trgov namesto odstopivšega notarja Iv. Plantana bo dne 31. avgusta t. l.

Dekle ustrešil in položil na železniški tir. V soboto, 26. junija so dobili na železniškem tiru pri Pongercih od železniškega vlaka razmersarjeno truplo Marije Frangež iz Gornjih Jablan. Prvotno so mislili, da je izvršila samoumor. Pri mrtvi so našli za nerodno pisano pismo in z dvema žebličema na prago pribit listek, naj se ne misli na kak umor in naj se ne dolži Antona Kmeteca. Orožniki so preiskali čevlje Antona Kmeteca, in v čevljih je manjkalo onih dveh žebličev. Sedaj je dognano, da je Kmetec zvabil mnogo starejšo Marijo Frangež na polje, jo ondi ustrelil in nato truplo vlekli na železniško progo, da bi odvrnil od sebe sum. Morilec je že pod ključem.

Za župana v Spodnji Šiški je bil izvoljen gosp. Anton Pogačnik. Njegov protikandidat g. Franc Burger je dobil le 11 glasov. Namestnik županov je g. Edvard Zelenka; občinski svetovalci pa so poleg g. Zelenke gg.: Alojzij Zajec, Ivan Klemenčič, J. Zorman, Franc Borštnar in Anton Ofster.

Od Sv. Jošta nad Kranjem se nam piše: Na shod sv. Ang. pri Sv. Joštu bo

duhovno opravilo ob 6. Drugo opravilo ob 9. odpade radi plesa.

+ Evharističnega shoda v Dubrovniku se udeležil tudi premil. g. dr. Anton Bonaventura Jeglič, ljubljanski knezoškof.

Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji. Stalni pokoj je dovoljen č. g. Jerneju Primožiču, župniku v Goricah in č. g. Mihaelu Koželju, župniku v Podbrezju. G. Primožič se je naselil v Tržiču.

+ Letošnji novomašniki ljubljanske škofije. Letos bodo posvečeni sledeči gg.:

a) Iz IV. letnika: Cankar Izidor iz Šida v Slavoniji in bo daroval sv. mašo istotam 18. julija; Černugelj Anton iz Metlike, istotam 18. julija; Erjavec Anton iz Št. Vida nad Ljubljano, istotam novembra meseca; Onidovec Jožef, Ajdovec, istotam 18. julija; Funtek Srečko iz Mengša, istotam 18. julija; Likar Peter iz Vojskega, istotam dné 25. julija; Šesek Ivan iz Homca, istotam 18. julija; Šifrar Anton iz Smartna pri Kranju, istotam 25. julija; Zabret Franc iz Britofa pri Kranju, daruje pri čč. ss. uršulinkah v Ljubljani 19. julija; Zupanc Andrej iz Krke, istotam 18. julija; b) iz III. letnika: Andolšek Ivan iz Sodražice, istotam 18. julija; Dolenec Janko, rojen v Repnjah, bo daroval pri sv. Petru v Ljubljani 18. julija; Komlanec Anton od Sv. Križa pri Kostanjevici, istotam 18. julija; Lunder Alojzij iz Velikih Poljan, istotam 1. avgusta; Omahen Ignacij iz Št. Vida pri Zatičini, istotam 25. julija; Porenta Anton iz Zabnice, istotam 18. julija; Tomažič Ivan iz Most pri Ljubljani bo daroval prvo sv. mašo pri sv. Petru v Ljubljani 25. julija.

Nove sv. maše pri sv. Petru v Ljubljani. Iz tržaške škofije daruje 1. avgusta pri sv. Petru v Ljubljani rodoljubljaničan č. g. Franc Bonač. Potemtakem bodo v šentpeterski fari letos tri nove sv. maše, in sicer bosta imela dva (Bonač in Tomažič), ki sta tudi v fari rojena, in prvi, ki stanuje že dolgo vrsto let v fari. Dne 18. julija pridiguje na novi maši g. Dolenc g. dr. Krek, dne 26. julija g. Janez Smrekar, katehet pri sv. Jakobu v Ljubljani in 1. avgusta g. dr. M. Opeka.

Novomašniki iz frančiškanskega reda so gg.: p. Ladislav Jeglič iz Podbrezja; Beno Štraus iz Novega mesta, Tomaž Arko iz Ljubljane.

Iz Št. Vida pri Zatičini se poroča: 25. t. m. bo imel pri nas novo mašo naš rojak č. g. Omahen Ignacij. Govoril mu bo v cerkvi č. g. stolni vikar Jos. Potokar iz Ljubljane.

Č. g. Ivan Kociper, stolni vikar in katehet v Mariboru, je imenovan za veroučitelja na mariborski gimnaziji.

Zmaga »Slovenske kmečke zveze«. V občini Bočna, ki se je smatrala dozda za liberalno trdnjavo, je pri občinskih volitvah sijajno zmagała »Slovenska kmečka zveza«. Prejšnji župan še niti v odbor ni prišel. »Narodna stranka« je poražena v vseh treh razredih. Živeli zavedni volivci! Veselje je nepopisno.

V Litiji se je nedavno ustanovilo slov. kat. izobraževalno društvo, v katero se je

takoj vpisalo že lepo število članov. Zadnje predavanje g. Moškerca je bilo jako dobro obiskano.

Za vodovod v Črnem vrhu pri Logatcu je dovolila država 7200 K podpore. Zgradba vodovoda je proračunjena na 18 tisoč kron.

Trboveljski nemškutarji so napadli pretekli teden v vlaku faktorja »Katoliške Tiskarne« gosp. K. Čeča, ki je moral seči po orožju, da se je ubranil tolovajskega napada nemškutarjev.

Zopet samoumor dijaka. V Mariboru se je ustrelil učiteljskičnik Sonne. Vzrok: slabo spričevalo.

Smrtna kosa. V Lescah je umrla gospa Marija Legat, posestnica. — V Železnikih je umrl g. Josip Boncelj, posestnik in blvši trgovec.

Najboljše znamenje počitnic so vsekako železnice. Po kolodvorih in vlakih se že tare nebroj potujočega občinstva raznih narodov. Prtljage je polne vozove, razglednice se pošiljajo na razne kraje. Tuji že pohajajo gručema okolu ter si ogledujejo znamenitosti in krasote narave. Tudi slovenskih potnikov je mnogo opaziti. Drugi sem, naši drugam. Slovenski letoviščniki in izletniki naj nikar ne pozabijo, kdo da so! Kamor pridejo po naših lepih krajih, naj zahtevajo vso postrežbo v svojem materinem, tako lepo zvencem jeziku. A tudi hotelirji in gostilničarji imajo sveto dolžnost vsakega nepoznanega došleka pozdraviti slovensko in le ako se ta odzove v drugem jeziku, naj ga potem istotako prijazno postrežejo. Tako bode ustrezno vsem in tudi na tem polju pridemo na ta način z lahkoto do veljave, kakoršno imajo drugi narodi že davno. Kdor pa hoče ravnati nasprotno, ravnal bode sam v svojo sramoto in škodo.

Karol Lenče umrl. V petek, 9. t. m., proti 3. uri zjutraj je umrl na svojem domu na Laverci daleč od okrog dobro znani in mnogočislani veletržec z vinom gospod Karol Lenče. Moža, ki je bil prej vedno čvrst in zdrav, je par dni prej zavrtna bolezen prisilila v posteljo in mu nato nepričakovano prestrigla nit življenja v 47. letu njegove starosti, torej v najlepši moški dobi. Pretresljiva je ta novica, zlasti za one, ki so ranjega poznali. Bil je blaga duša, plemenitega srca in odprtih rok. Vesel in zabaven družabnik, pri tem pa podjeten trgovec, razumen in delaven ekonom si je pridobil mnogo prijateljev po vsej deželi, in stari sloves hiše Lenče še visoko pozdignil. Razum plakajoče vdove in dveh otrok ter številnega sorodstva zapušča ranjki mnogo mnogo prijateljev in znancev in marsikomu se bo utrnila solza, ko bo dospela ta tragična novica na njegovo uho. Naj v miru počiva!

Gospodinjstvo šolo ustanovi deželni odbor v Repnjah na Gorenjskem. Poučevali bodo čč. šolske sestre. Šola bo urejena po zgledu vrhniške šole.

Zadružni tečaj priredi prihodnji mesec »Zadružna zveza« za duhovnike in učitelje. Tečaj se bo vršil drugi teden me-

seca avgusta. Udeleženci naj se priklase čimprej in eventualno izrazijo tudi svoje želje glede časa, če je primeren in če bi kazalo, da se vrši deset dni, ne pa samo en teden.

Deželna vinarska zadruga je registrirana. Kmalu bo ustanovni občni zbor. Naloga te zadruge bo, spraviti vina naših vinorejcev na trg. Seveda bo treba ustanoviti tudi krajevne vinarske zadruge po vipavskem zgledu.

Železniška nesreča med Postojno in Prestranekom se je dogodila v ponedeljek zvečer. Poštni vlak je trčil ob iz St. Petra ušle tovarne železniške vozove. Dva voza poštnega vlaka sta bila vržena iz tira, prvi del tretjega voza je bil stisnjen in strt. Ranjena sta dva železniška uslužbenca in dva potnika. V ponesrečenem vlaku sta bila tudi deželni poslanec Ravnikar in župnik Škerjanec, katera sta se pač močno prestrašila, a ranjena nista.

Narastle reke. Soča je hudo narasla vsled obilo padlega dežja. Uže par let ni bila tako velika. Poroča se o velikih Sočinih poplavih od Solkana dalje. Vojakom pionirjem, ki so imeli nasproti St. Andrežu ob Soči čolne in mnogo drugega lesovja, je Soča marsikaj odnesla. Vojaki so delali celo noč ter spravljali ladje in lesovje na varno. Sovodenjem je Soča odnesla mnogo sena. — Tudi Sava je zelo narasla.

Nov »Orel« na Štajerskem. Od Sv. Jurija ob Taboru se nam piše: Pri tukajšnjem bralnem društvu je bil 4. t. m. osnovan telovadni odsek. Ob ustanovitvi sta bila navzoča dva brata »Orla« iz Trbovelj, ki sta obljubila tudi nadaljno pomoč najmlajšemu, četrtemu »Orlu« na Štajerskem. Savinska dolina, naprej!

Telovadni odsek »Orel« se je ustanovil v Koroški Beli. Predaval je na ustanovnem občnem zboru predsednik Z. T. O. brat dr. Pogačnik. Pristopilo je 30 rednih in več podpornih članov. Predsednikom je izvoljen J. Rajhard, načelnikom pa J. Klinar.

Zdravilišče za na pljučih obbolele žene in dekleta. Društvo za odvracanje jetike na Štajerskem je otvorilo dne 8. julija t. l. zdravilišče za lahke obbolele žene in dekleta »vila Barbara«, pošta Neumarkt na Gornjem Štajerskem. Vsprejem odvisen je od preiskave, ki jo v Ljubljani izvršuje oskrbovalnica deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih. Oskrbovalnica znaša 4 do 7 kron na dan. Pismena vprašanja nasloviti je na »Društvo za odvracanje jetike na Štajerskem«, Gradec, Hans Sachsgasse 1, pojasnila pa daje tudi deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem.

Podkovska šola. Letni tečaj na podkovski šoli se ravnokar prične, vendar je še čas vstopiti. Ker je še več mest na tej šoli prostih in tudi še več štipendij po 100 do 120 K oddati, opozarjajo se mladi kovaški pomočniki, kateri še nimajo skušnje v podkovstvu, da se za ta tečaj takoj zglase ter prošnje vložijo na vodstvo podkovske šole v Ljubljani.

Obrtno šolstvo. Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se bodo s pričetkom prihodnjega šolskega leta iz-

vršile razne preuredbe, katere naj tu v interesu našega obrtnega stanu objavimo. Oddelek za podobarstvo se spopolni z delom v kamnu. Novi oddelek za lesno in kamneno podobarstvo bode kakor doslej gojil tudi cerkveno umetnost. Oddelki za mizarstvo in strugarstvo se opusté, na njihovo mesto pa stopijo posebni kurzi za mizarje, strugarje, ključavničarje in sobne slikarje, v katere se bodo sprejemali samo izučeni pomočniki in tudi mojstri. Ker se zavod nahaja v popolni preobnovi in je vprašanje novega šolskega poslopja še nerazrešeno, je mogoče, da se ti kurzi s prihodnjim šolskim letom še ne otvorijo. Pričetek bomo pravočasno naznanili v našem listu. — Oddelek za šoloobvezne dečke, ki ima namen, pripravljati dečke za učenje pri mojstru, dobi novo delavnico za ključavničarstvo, tako da bodo učenci tudi za ta obrt temeljito pripravljeni. Iz oddelka za šoloobvezne dečke je mogoče tudi vstopiti v zgoraj navedeni novi oddelek za lesno in kamneno podobarstvo, kjer se učenci popolnoma izvežbajo v podobarstvo in dobe pravico do samostojnega izvrševanja podobarstva v lesu in kamnu. — Oddelek za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje, kamnoseke), kamor se vsled pomankanja prostora sprejemajo novi učenci le vsako drugo leto, bode s prihodnjim šolskim letom sprejemal učence v prvi (pripravljalni) tečaj.

Pozor zavarovanci »Banke Slavije«! Glavni zastop »Banke Slavije« za Kranjsko, to je ljubljanski župan Ivan Hribar, razpošilja prav sedaj zavarovancem obvestilo, da se dividenda za leto 1908. ne bo izplačevala, ter prosi največjega zupanja za prihodnost. To obvestilo od strani one banke, ki je blatila vsako konkurenčno podjetje po svojih činovnikih, — je usodnega pomena, — torej pozor!

Razprodaja kmečkih zemljišč pred sodiščem. Prodaja zemljišč potom javne dražbe je brez sodelovanja sodnije neveljavna. To je razsodilo najvišje sodišče v zadnjem času že v več slučajih. V naši deželi se je udomačila namreč posebna obrt za razkosovanje kmečkih zemljišč in marsikateri podjetnik je v kratkem času sižno obogatel pri tej obrti, mnogo kmečkih družin je pa vsled tega popolnoma propadlo, danes so berači. Podjetnik pripelje k dražbi piva, vina in posebno žganja ter skrbi za zabavo po najetih lahkoživčkih. Ko je na ta način spravil kupce v dobro voljo, se prične nekaj obhod po zemljišču, kar imenuje prodajalec javno dražbo, pri kateri vpije z alkoholom navdušeno občinstvo vsevprek in hoče drug drugega prekositi. Konec tega je, da je prodajalec nakopičil mnogo denarja, a kupci so pa tepeni. In to naj bi bila veljavna kupčija! Ne, in stokrat ne, to je javna goljufija! Zakon vелеva, da sme javno dražbo zemljišč izvrševati le sodnija. To naj si zapomnijo vsi, ki so prizadeti, ter naj kličejo na pomoč sodnijo, ako se jim vsiljuje navedenim potom upeljana kupčija!

— **Umrla je** dne 9. julija zvečer v Kropi gospa Marila Jalen, p. d. stara Jarmova mati.

Samoumor. 11. julija se je v Štulah pri Domžalah obesil 28-letni sin ondotnega mlinarja po domače Pirnata. Vzrok je baje to, ker je bil slep na eno oko.

— **Zopet nesreča s puško.** Z Besnice se nam poroča: »Ti bodi lesica, jaz pa jager«, je rekel devetletni Alojzij Brenkuš (Podskokarjev) svojemu enajstletnemu bratranču Janezu Brenkuš, ko je našel pod skrinjo na podu skrito puško ter se pripravil na strel. Ker pa puška ni bila prav urejena, se ne sproži, pa vendar Janez pade navlašč na tla. Lojzek puško uredi, pomeri, sproži zopet, in Janeza na tleh obstreli v glavo, kajti bila je nabasana. Svinčena zrna so oprasnila levo stran in tudi levo uho, zlasti pa je vprašanje, kaj bode z očesom. To so žalostne posledice divjih lovcев, ki skrivajo puške, da ne zapadejo oblastem v roke, in takih je mnogo v naši občini. Žalostno.

— **Utonil je** Blaž Erjavec, drvar z Vojskega v Gornji Kanomlji. Plaval so erarični drvarji drva ob zadnji visoki vodi, ki je spodnesla sklad, na katerem je stal imenovani delavec. Tovariši so takoj šli na pomoč, a niso mogli pomagati. Ponesrečenec je imel na glavi veliko rano, ki so mu jo zadala drva.

— **Pas z nožico za zastavonoša** pozabil je neko društvo 20. t. m. pri otvoritvi društvenega doma v Komendi, katero društvo ga pogreša, naj se obrne na župana Mejača v Komendi.

Važno za konjerejce. Ob priliki premovanja konj v Škofljici dne 27. julija, v Mokronogu 30. julija in 31. julija v Št. Jerneju, uradovala bode novo ustanovljena komisija za nakup remontev (konj za vojaštvo) iz Maribora št. 8. Nakupovali se bodo konji za težko vožnjo, konji za ježo v starosti štirih do sedmih let. Dovoljeno bo torej, da se te dni v navedene kraje razun plemenskih kobil tudi druge konje (kobile in skopljence) v pregled, oziroma nakup pripelje.

Shod »Kmečke zveze« za ljubljansko okolico se je vršil v nedeljo, 11. t. mes., ob obilni udeležbi vseh kmetov iz bližnje okolice. Poročala sta deželni odbornik profesor Jarc o političnem položaju in o državnem zboru in poslanec Dimnik o delovanju »Kmečke zveze«, kakor tudi o izpremehi lovske, občinske in cestne postave. — Domači gospod župnik pa je govoril o bosanskih razmerah in o ogrsko-bosanski banki. — Zborovalci so z veseljem vzeli poročilo na znanje in soglasno izrekli zaupnico S. L. S.

Odbornik K. Z. na Studnem pri Postojni vabi vse zaupnike in člane K. Z. za Postojno k zaupnemu posvetu zaradi potrebne ustanovitve živinorejske zadruge. Na dnevnem redu so tudi slučajnosti. Sestanek se vrši v sobi izobraževalnega društva takoj po prvi sveti maši.

Veltsch v Mürztalu. Tukajšnja, nad 180 let stara cerkvena stolpna ura je že pred dalj časom postala nerabna. V letih 1887 in 1902 izvršene poprave so imele le malenkosten uspeh in kmalu je ura zopet odpovedala. Po izjavi strokovnjakov so bile odveč in brezpomembne vsake nadaljnje poprave ter sploh nemogoče; sklenilo se je nabaviti novo stolpno uro ter

poverilo napravo iste staroznani sloviti tvrdki Rihard Liebing, tovarna za stolpne ure, Dunaj, 13. okraj. V veliko veselje prebivalstva nekaj časa sem nova ura že vrši svoje delo v splošno zadovoljnost. Kolesje je močno zgrajeno in lepo izvršeno ter so se pri tej priliki uporabljali vsi napredki umetnosti pri izdelovanju velikih ur. Ura je opremljena z grahamom, kontrolnim kazalnikom, kontrolno zaporo, omaro za uro itd., poleg je mojstrsko uporabil vse lastne iznajdbe. Bitje se čuje da-leč naokolu, kazališča merijo nad 2 in pol metra, kazalci so močni in jih je mogoče opaziti že v veliki daljavi. Kolesje samo je nameščeno zelo praktično spodaj v stolpni sobici, da je treba pri navijanju ure celih 12 metrov manj lezti v višino kot poprej, ko je bilo kolesje nameščeno neposredno pod zvonovi. Tovarnar Liebing je dal na pravi tek ure petletno jamstvo. — Vse stroške sta velikodušno pokrila slavni občinski zastop in pa predstojništvo samostana Št. Lambert. Ker je cena za to uro nizka, nje konstrukcija pa brez vsake napake, se najtopleje priporoča tovarna za ure Liebing na Dunaju, 13. okraj. — Občinski urad ter župni urad Veitsch v Mürztalu.

Somišljeniki in somišljenice S. L. S.!

V nedeljo dne 18. t. m. ob 1/2 10 dopoldne

na shod S. L. S.,

ki bo v veliki dvorani „Uniona“, Ljubljana.

SPORED:

1. Zaključenje drž. zbora, poročata drž. posl. dr. **Susteršič** in dr. **Korošec**.
2. Kmet v državnem zboru, poročata drž. posl. **Roškar**.
3. Koroški Slovenci in vlada, poročata drž. posl. **Grafenauer** in dr. **Brejc**.
4. Lahi in Slovenci, poročata drž. posl. **Fon**.
5. Socialna politika v državnem zboru, poročata dr. **Krek**.

Razvijte med somišljeniki in somišljenicami obširno agitacijo za shod!

Vstop na shod je dovoljen samo pristašem in pristašinjam S. L. S.

Skilcatelj.

Gorenjske novice.

Radovljčanom — v premislek!

Odkar je Sokol razprostrl svoje peruti nad našim mestecem, hoče vpeljati pravo strahovlado. Razmere so postale neznosne, kajti kdor ne trobi v sokolski rog, ga hočejo družabno in gospodarsko bojkotirati. Par dokazov iz polpretekla in najnovejše dobe! Ustanovili so proti Homanu konkurenčno trgovino Štiglic in Šmid. Podprli so jo s par tisočaki kron, a Štiglic in Ko. sta bila prišla v konkurz, in dobrostojniki so štelu kronce. Urar Murovec je padel v nemilost, torej hitro so-

kola konkurenta v Radovljico! Podprimo ga s par stotaki! — A konkurent je izginil neko noč iz Radovljice in dobrostojnika, župan dr. Vilfan, starosta sokolov in Kunstel, sta gledala za njim z dolгими nosovi. Tako so dvakrat drugim jamo kopali, pa sami vanjo padli. Na vrsto pride dimnikar M. Zalokar. Ker je njegov sin član telovadnega odseka — bojkot zoper očeta. Jeseniški dimnikar naj ima zaslužek v napredni Radovljici — z domačinom proč. Kaj zato, da ima celo vrsto nepreskrbljenih otročičev? Ako njegov sin član Sokolu ne pristopi, naj bo oče vničen. — Na sv. R. T. dan se je Orel vdeležil spreveda z Najsvetejšim — sokoliči so ga očitno sramotili in so celo med procesijo žvižgali. Če ni to motenje vere, kaj pa je: V naši ljudski šoli pašuje učitelj Š. Šolarja, kateri je šel brez njegovega dovoljenja za procesijo je kaznoval s triurnim zaporom. Stroga kazen, ako se pomisli, da učitelj v takem slučaju učenca nima drugače kaznovati, kakor, da mu zapiše zamujene ure kot neopravičene. Kadar se pa gre za Sokola, takrat g. Šega ni tako strog. Ko si je preteklo zimo brat Sokol pognal kroglo v glavo, tedaj je imela radi pogreba samomorilca vsa šolska mladež prost popoldan, samo zato, da sta sokola, učitelja Šega in Jaklič zamogla se udeležiti pogreba in menda celo nositi. Kaj ne, tako zahteva versko-nravnega vzgoja! Otroka v zapor, ako se vdeleži cerkvenega spreveda, kadar naj pa svobodomiselni Sokol nastopi — tedaj šolarjem prosto! — In zadnji boj zoper vodovod Mošnje-Brezje? Čemu tako neopravičeno šikaniranje okoličanov, čemu sramotenje romarjev? Ali romarje podite vun, kadar pridejo v Radovljico v vaše trgovine in gostilne? Ali imate škodo od njih?

Radovljčanom v premislek — tako smo naslovili te vrstice. Pametni Radovljčanje: Proč s strahovlado! Ako tega nizkotnega boja ne bo konec, tedaj naše somišljenike silite na odpor. Ali bo vseh gg. Kunsteljnu, Fürsagerju in Lectarju, ako bi kdo izdal parolo: Svoji k svojim — ne k naprednjakom. — Kdo iz okolice bo pošiljal svoje otroke v radovljiško petrazrednico, ako bo vedel, da se tu mladino vzgaja v sokolskem duhu, da so učitelji svobodomiselni na način, kakor smo opisali. Če bo radovljiška posojilnica samo za naprednjake, ali naši Begunci, Brezničani in pristaši S. L. S. v Radovljici res ne morejo ustanoviti svojih denarnih zavodov? Kdo bo zmagal v takem boju? Radovljica bo v takem boju več izgubila kot dobila.

Shod v Kranjski gori.

V nedeljo je priredil gosp. deželni poslanec Piber javen shod v Kranjski gori. Udeležba je bila obilna. Gosp. poslanec je stvarno in jasno razložil delo zadnjega deželnozbornskega zasedanja in poročal o zakonskih načrtih, ki jih misli S. L. S. še izvesti. Tu so videli kranjskogorski volivci, da se niso zmotili, ko so s tako častno večino volili gosp. Pibra za svojega poslanca. Nastop njegov je vsem imponiral. Glasno pritrjevanje je kazalo, da se z njim in njegovimi tovariši poslanci S. L. S. popolnoma strinjajo. Za zabavo je poskrbel

neki Kocmur, ki so ga domači socialni demokrati gratis in franko naročili menda iz Ljubljane. Mož si je izbral za stvarno svojemu govoru predmet: bajoneti, Kristusov nauk o ljubezni, kmečka kri, Kristus na Olski gori, Mačkov uho in krvo-seški jerebi slovenskega kmeta. Kaj ne — vsekako obsežna in hvaležna tvarina! Sedaj pa ta smola, oh ta smola! Mož je bil ravno v največjem ognju, poslušalcem so se ježili lasje in z velikanskim ogorčenjem so gledali na gosp. poslanca, ko so zvedeli, da klerikalci delajo vojsko — kar se zgodi nesreča. Katera? Poludne zazvoni. Zborovavci prično moliti angelovo češčenje, samo mož na govorniškem odru srepo gleda pred se in v svoji nežnočuteči duši pomiluje tega ubogega »nazadnjaškega kmeta«, ki še poludne moli. Malo sitni so morali biti tisti trenutki, no pa gospod poslanec je pokazal, da ima usmiljeno srce tudi nasproti socialnim demokratom — in je bolj »kratko naredil«. Hujše nesreče ni bilo. Gosp. poslanec je v par krepkih besedah podrl vse, kar je mož iz Ljubljane s težavo sezidal. Vmes je samoobsebi umevno situiralo z medklici še par drugih žvirc, nakar se je z živjoklici na poslanca Pibra in na S. L. S. zaključil lepo uspeli shod. Gosp. poslanec se je nato zasebno pogovarjal z možmi. Obljubil je, da še pride. Socialni demokrati pa nameravajo prihodnjic — če smo prav slišali — povabiti samega velikega mojstra dr. Adlerja na pomoč. Na svidenje!

Iz ljubljanske okolice.

Posavje-Šmartno. Razburjenost zaradi občinskih volitev se še ni polegla. Gospodinjje se hudujejo nad tistimi štiriimi zaslepljenkami, ki so dale pooblastila socialnim demokratom in liberalcem. Tiste štiri ženske sedaj že same obžalujejo svoje korake in drugič ne bodo več volile liberalci. Veseli nas, da spoznavamo Posavci vedno bolj svoje velemoze v vas. Ko je pred letom dni gospod Predovič škodoval nam kmetom in se polastil našega peska, tedaj sta naša Dolničerja delala zoper Predoviča. Sedaj sta pa s Predovičem zoper nas. Z našim zatiralcem sta skupaj!

Selo. Umrl je Janez Snoj, po domače Godec. Mlad je legel v grob. Zidati je začel lepo pohištvo, a uživali ga bodo drugi. Govori se, da je ravno ta zgradba zelo slabo in nevarno zidana. Obok v hlevu se bo podrl, predno bo stavba dovršena. Kdo pa zida? Kje pa je občinski odbor s svojim stavenim odsekom?

Moste. Ugovor zoper občinske volitve je vložen. Stric iz Vodmata se hudujejo nad nekaterimi, ki so priziv ali rekurz podpisali. Liberalci in socialni demokrati sami priznavajo, da v tretjem razredu morajo biti volitve ovržene. No, torej sami priznajo, da se niso pravilno vršile. Vesele se tega in pravijo, naj le bodo ovržene, bomo pa zopet pili. Slišimo torej lepe reči iz ust nasprotnikov samih. Veseli smo teh priznanj. Pili so torej pri prvih volitvah. Kako so bili pijani, priča tudi to, da je šel eden v »Narod« zapisat, da so volivci S. L. S. zmerjali in da so jih ženske

mirile in da so orožniki red delali. Mož ni prav slišal in videl. Zmerjali so socialni demokratje, orožniki so Lavtarja in Berčiča odstranili izmed množice, ne pa kakšnega volivca S. L. S. Ženska pa, ki je mirila, je bila žena onega Oražma, kateremu so pri Kmetijski družbi rekli »adijo«. Mirila je pa tako, da je vpila »ven s farjem«. Pijani liberalci ali socialni demokrat je pa mislil, da mir dela. Kakor se vidi, so liberalci in socialni demokrati na dan volitev dali tudi pamet v »štant«. — Najlepše je pa to, da so socialni demokratje izrabili Zakotnika za svoje namene. Mož se je, žal, združil z njimi, da bi bil gotovo župan. Sedaj so mu pa fige pokazali in pravijo: Župan bo v Vodmatu — Peklaj je naš župan. Prav imajo. Kako že pravi pregovor: Če se tepeta dva, pa tretji klobuke pobira. Tepla sta se dva, klobuke bo pa pobral Peklaj. — Še bolj zanimivo pa je, kako se liberalci in socialni demokratje pulijo za svoje može. »Narod« je pobasal vseh 14 mož v svojo malho, »Rdeči Prapor« ali sociji pa vpijejo: holt, osem je rdečih. Pustite nam jih. Bratci so si v lašč. — Najbrž bi ne bilo toliko ribarij pri nas, če bi se mogel uresničiti nasvet priprostega moža, ki je rekel: Tako naj narode, da bo vsak teden drug župan, pa se bodo komaj zvrstili vsi tisti, ki bi radi županovali.

Iz Brezovice. V nedeljo, dne 11. t. m., je imela K. Z. svoj shod pri nas. Shod je bil dobro obiskan. Govorila sta na shodu gospoda poslanca Jarc in Dimnik. Prvi je govoril o delovanju poslancev S. L. S. v državnem in deželnem zboru, drugi pa o delovanju odbora za K. Z. Oba govornika sta pojasnovala, koliko se je že v prid in pomoč kmeta storilo in se bo še v bodoče. Zborovalci so prav z zanimanjem poslušali. Končno so izrekli zborovalci zaupanje voditelju S. L. S. gospodu dr. Šusteršiču in našim poslancem.

Iz selške doline.

g Dva pogreba. Umrli je v Železnikih dne 5. julija g. Josip Boncelj, bivši trgovec, hišni posestnik in brat gospoda vpokojenega župnika Franca Bonceij. Ranjki je bil večletni cerkveni ključar. Umrli je nagle smrti. V nedeljo je bil še pri maši, popoldne po 2. uri pa mu postane nagloma slabo, onesvestil se je in se ni več zavedel. Podeliti se mu je zamoglo samo sveto olje. Pogreb je imel veličasten. Spremilo ga je k zadnjemu počitku tukajšnje gasilno društvo z načelnikom gospodom Košmeljem na čelu. Zadnjo čast pa so mu skazali tudi železniški »Sokoli« in mu podarili venec z napisom: »Bratje svojemu bratu!« Pevci so zapeli v slovo dve žalostinki. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina z gospodično učiteljico. Vreme je bilo skrajno neugodno. Na nebu težki oblaki, dež je lil kot iz škafe. No, med pogrebom je bilo vedro, da se je sprevod nemoteno lahko razvil, nato je pa zopet začelo liti. Drugi dan pa smo pokopali 73-letnega Janeza Novaka. Bil je vrl in navdušen član tukajšnjega katol. slov. izobraževalnega društva. Lepo je sijalo sonce, ko smo spremili društveniki na zadnji poti svojega vrliga brata. Umrli je naš Janez previden

s sv. zakramenti za umirajoče. Ko je bil previden, je smehljaje rekel: »O, saj še ne bom umrl, ne!« In ko je nekdo pripomnil: »Kaj pa, če vendar umrješ?«, se je sladko nasmejal in rekel: »Pa naj, sedaj mi nobena hudoba ne more nič!« In umrl je udan in vesel, zato smo prepričani, da je umrl srečno. Počivaj v miru, dragi Janez in prosi za vse Železnikarje, da bi vsi tako živeli, da bi kdaj mogli umreti tako, kakor si umrl ti!

g Pri Sv. Lenartu je umrl dne 28. junija Radeckijev veteran Lorenc Bertoncelj. Meseca februarja l. l. je obhajal svojo zlato poroko. Če sta sedaj z Radeckijem zopet skupaj, je dobro zanj! Bog daj!

g Celodnevno češčenje smo obhajali v Selcih dne 3. julija. Pridigoval je ob 6. uri g. železniški župnik, obhajanih je bilo nad 400, med njimi nemalo moških. Dokler bo naše ljudstvo tako verno in tako rado prejelo »Kruh močnih«, ne zmaga ga noben kapital, nobena »inteligenca« in noben — Sokol! Zaman bo ves trud modernih Faraonov. Zato pa, ljudstvo slovensko, le dalje po ti poti, ki je poštena in zato edino prava!

g Liberalna kultura. Tablo planinskega društva z napisom: »Pot na Rakitovec« so pri Dražgošah vrgli dol neznani nebodijiliteba. Dražgoški župnik je predsednik planinskega društva za našo dolino. Zato je pa tabla bodla v oči ljudi a la Šupca in zbili so jo dol vkljub svoji »angelski potrpežljivosti«.

g Klerikani Sokol. V Dražgošah so napravili na god gospoda župnika tamošnji Sokoli ples na čast svojemu župniku. »Zlobni klerikalci« sicer trdijo, da samo župniku na kljub. Toda to ni resnica, kajti Sokoli so sila verni ptiči. »Farjem« sicer ne verjamejo nič, pač pa verjamejo vse svojemu Šupcu. Ko jim pridiguje, da so iz »afne«, takoj plezajo na drog in se prekopicavajo kot prave pravcate »afne«. In če bi jim Šupca začel pridigovati, da so potomci starega osla, začeli bi gotovo precej rigati, kajti Šupca vé vse, »farji« seveda nič. Noben apostol ni imel zvestejših vernikov, kot jih ima Šupca. Pa tudi prijazen in sladak je gospod Šupca. Pri sokolskem obedu je hodil od gosta do gosta, za vsakega je imel medeno besedo, tako da se je nekdo izrazil, da je Šupca zgrešil svoj poklic, da je veliko bolj ustvarjen za kakšnega birta, kot pa za »dražgoškega šomoštra«.

g Šupca v — Železnike. Šupca pravi, da se bo pognal z vso silo, da prileti za nadučitelja v Železnike. Mi pa pravimo, da bomo že poskrbeli, da bo Šupca, ki je zakrivil vse zlo v selški dolini, zletel daleč, daleč čez Železnike, magari tje doli v Afriko!

g Železniški vahtmajster ne pusti ponoči spati voznikom na vozu, kar je čisto prav. Železniški vahtmajster pa ne požene spat plesavcev in plesavk, ki plešejo brez licence, ampak še vino naroča pri njih in pije z njimi. To pa ni prav.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Kovorja pri Tržiču. Za župana v občini Kovor smo zopet izvolili dosedanjega, ki je županil že dolgo vrsto let, g.

Ivana Golmajerja, posestnika v Kovorju; svetovalca Jakoba Rožiča in Janez Šliharja; odbornike: Janez Zupan I., Martin Golmajer, Jožef Zupan, Janez Zupan II., Franc Rožič, Janez Rozman, Jožef Šlihar, Matevž Mokorel, Franc Črnilec. Bog daj, da bi novi odbor z gospodom županom delal v korist in v čast občine!

g Na Šenturški gori priredi dne 18. julija, ob 3. uri popoldne »Katol. slov. izobraževalno društvo« veselico s petjem, deklamacijo, igro »Pri gospodi« in srečolovom. Veselica se vrši na korist za napravo društvene zastave. Torej na veselo svidenje 18. julija bratska društva na planinskih viševah! — Ob neugodnem vremenu se vrši veselica 25. julija.

g Novega župnika so dne 1. julija z vso slovesnostjo sprejeli v Križah pri Tržiču. Na kolodvoru so ga pozdravili: občinski odbor, šolska mladina, k. s. izobraževalno društvo, Marijina družba, ključarji itd. — V nedeljo, 4. julija je bil veleč, gospod svetnik Jan. Zabukovec slovesno vmeščen. Cerkveni govor je imel pri tej slovesni priiki veleč. gospod dekan Koblar. — Bog živi mnogo let novega gospoda župnika!

g Posnemanja vredno! Skromna, pa vendar napredujoča vas Šmarca pri Kamniku ima tudi to izredno lepo lastnost, da fantje in dekleta vsako »prežo«, ki jo dobijo (po starem običaju) od radodarnih ženinov in nevest porabijo izključno za »Katol. slov. izobraževalno društvo« v Šmarci. Koliko napak, ki so bile velika hiba na naši mladini za napredek in izobrazbo, se je že s tem odpravilo, to ve vsakdo lahko, ako je količak opazoval pred časom zapiranje takih »prež«. Vam pa, vrli fantje in dekleta, ki ste se oprijeli te lepe misli, kličemo: Bog vas živi in vam vzbudi veliko posnemalcev!

g V Begunjah na Gorenjskem je bil pretečeni petek izvoljen soglasno županom Janez Trunk, vrli katoliški mož ter odločni pristaš S. L. S., ravno tako so bili soglasno izvoljeni tudi vsi svetovalci. Trdno upamo, da bo novi odbor deloval složno v korist celi občini, kar nam je priporočal tudi visokorodni gospod okrajni glavar. Volitev se je zvršila ravno pred prihodom presvitlega gospoda knezoškofa. Po izvolitvi je šel novoizvoljeni župan in odborniki z gospodom glavarjem na čelu pozdravit gospoda knezoškofa, ki je prišel na birmovanje in katerega so Begunjci lepo sprejeli. Že v Lesce mu je nasproti jahal osem izvrstnih jahačev; najlepše pa je bilo videti njihovega poveljnika, ki je jahal spredaj na iskrem arabcu v najhitrejšem trabu. Popoldne je Presviti napravil izlet k Sv. Petru, kjer je po dolgem času zopet občudoval krasoto njegovega rojstnega kraja. Kdor še ni videl te lepe panorame, katera nudi na vso Gorenjsko pogled raz sv. Petra, ta naj pride semkaj, da se prepriča. Drugi dan je šel Presviti k Sv. Luciji-Podgoro, nazaj grede je obiskal svoje sorodnike. Pri birmi v nedeljo je bilo 150 otrok, polovico tujcev.

g Izbojšanje planin. C. kr. ministerialna komisija za agrarne operacije bo zboljšala več planin, izmed katerih ime-

nujemo za sedaj sledeče: 1. Zelenica, vhodno od Stola med Begunjšico in Zelenico. 2. Planina »Pri žagi« in »Za Šijo« v zgornji dolini Završnice do Zelenice. 3. Planina »Pod Stolom« v višini 1200 do 1900 m nad morjem. 4. Zabrezniska in Selska planina. 5. Planina Šavnik v Bohinju med Sorico in Nemškim Rovtom. Zboljšanje bo imelo namen, da se povzdigne vrednost in izdatnost planin. Trebilo se bo plevel in kamenje iz pašnika in planina vsako leto gnojila; zidali se bodo hlevi in naredile gnojne jame, vodnjaki s koriti in filtrom, koder ni studencev, ali vodni nabiralniki pri studencih, ponekod se bo vsejala dobra trava in zboljšali poti. Planšarstvo se bo na ta način racionalno povzdignilo. Skupni stroški za vsa ta dela so proračunjeni na 45.900 K in bo dala država k tem stroškom 50 odstotkov, dežela pa 25 odstotkov, tako da pride na prebivalstvo samo ena četrtnina stroškov.

g Vodovod za Mošnje in Brezje. Z Brezij se nam piše: Torej dobimo vendar težko zaželeni vodovod! Treba je bilo premagati mnogo zaprek, sedaj se je pa vendar pričelo z delom. Na tisoče ljudi se zbira mnogokrat v najhujši vročini na Brezjah, in vsi ti so bridko občutili pomanjkanje dobre pitne vode. Zdaj pa bodo na prostoru pred cerkvijo javni vodnjaki, celo lepo fontano bomo postavili, voda se bo napeljala v samostan in v privatne hiše, poleg tega bo po vasi dovolj javnih izlivk in napajališč, tako da bo vsem ustrezno. Deželni odbornik dr. Lampe in stavbni svetnik Sbrizaj sta s podjetnikom in z zastopniki prebivalstva obhodila vse vasi, koder pojde vodovod in se je povsod po sporazumu vse potrebno ukrenilo. Da bi le kmalu voda pritekla!

g Sneg v južju. S Trstenika, 8. julija. Po dvadnevem neprestanem naliivu so se danes proti večeru zopet prikazali vrhovi naših gor. Stožec zameten precej globoko s sneženo kapo. Sneg leži še na Malem Stožcu. Kaj tacega o tem času je nenavadno. Kadar skopni sneg v jarku nad Javornikom, takrat pravijo, da je pšenica zrela. Zato pa letos vse tako počasi zori. Tudi v planinah pri »Jezeru« je zapadel sneg. Uboga živina!

g Na Brezje pohite 14. julija tržaške Slovenke in Slovenci. Ustavijo se tudi na Bledu. — Dne 26. julija pridejo na Brezje štajerski Slovenci, ki se pripeljejo v dveh romarskih vlakih.

g Iz Gorič. Zapuščena, osamela je naša župnija. Dne 6. julija nas je zapustil najboljši duhovni pastir preč. gosp. župnik Jernej Primožič. Podal se je v svoj rojstni kraj Tržič, ker ga je mučna bolezen prisilila, da je prosil stalnega vpokojenja. Živel je med nami deset let, deset mesecev; prijazen in dobrohoten do slehernega. Ves čas se je trudil le za blagor svoje župnije. Marsikaj lepega in koristnega je omislil farni cerkvi, vedno mu je bila pri srcu lepota hiše božje. Lani je sezidal v Zalogu podružnico sv. Lamberta. Okusna lepa cerkvice priča o njegovem finem okusu, farani pa trdijo, da se je pod njegovim praktičnim vodstvom dovršila stavba mnogo ceneje in hitreje, kakor so pričakovali. Ljubila ga je mladina, spošto-

vali in ubogali so ga vsi farani. Njegovega vplivu se moramo zahvaliti, da ni v fari ni jednega protiverskega lista, pač pa se pridno čitajo »Bogoljub«, »Domoljub« in drugi katoliški listi. — Naj uživa še mnogo let zasluženi pokoj! — Goriški farani.

g Suhadole pri Komendi. Dne 6. t. m. je padla 16-letna Frančiška Juliant iz Suhadol v vrelo apneno jamo in se tako močno opekla, da je po dvadnevnih strašnih mukah, previdena s sv. zakramenti, v ljubljanski deželni bolnici mirno v Gospodu zaspala. Bila je tudi članica »Kat. izobraževalnega društva« v Komendi. N. p. v m.!

g Shod v Lešah. V naši trobočini Mošnje-Leše-Ljubno se je v zadnjih letih nabralo toliko potreb ozirom na gospodarske in prometne razmere, da je bilo neobhodno potrebno seznaniti ž njimi našega poslanca v deželnem zboru. Občinsko predstojništvo je tedaj v sporazumu z drugimi srenjskimi prvaki povabilo gospoda poslanca Pibra na razgovor z volivci. Ker je gospod poslanec prišel na sopraznik, smo brž sklicali gospodarje iz domačih treh in še treh bližnjih kovorskih vasi ter smo ž njimi vred prvič poslušali poslanca na domačih tleh. V govoru se je dotaknil vseh naših potreb ter povedal, v koliko in kako se jim bo dalo odpomoči. Popisal je pa tudi prav z domačimi besedami, kaj se je storilo v deželnem zboru za zadnjega zasedanja. Vsi poslušavci so mu sledili z velikim zanimanjem. Posebno živinorejsko-pašniška razprava jim je bila kaj všeč. Kar iz obrazov se je lahko bralo, da imajo vsi navzoči govornika za izrednega planinskega veččaka, kakor ga je eden od njih izrecno imenoval. Ko je g. srenjski predstojnik zahvalil poslanca za prijazno strokovnjaško predavanje ter se je soglasno sprejela zaupnica i do vseh sopolasancev v stranki, je predsedujoči župnik shod zaključil.

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d Zopet umor. V nedeljo, dne 4. julija, je zopet neki človek zavratno napadel na cesti nekega moža iz Lokvice in ga umoril, vračajočega se iz Metlike domov. Krvoločnež se je potem sam javil oblasti. Ali živimo v 20. stoletju izobrazbe? V približno štirinajstih dnevih in kar dva umora.

d Sokolska slavnost. V nedeljo, dne 4. julija, so prileteli na svojih lahkih krilih Sokoli iz Trebnjega, Novega mesta in Črnomlja v Metliko. Če so ravno lahko leteli, ni gotovo, ker jim je dež zmočil malo perje. Tudi črnomalske Sokolice so se vzdignile, a ne v zračne višave, ampak na »furmanske vozove« in so odplule v Metliko. Za ženske take reči pač niso! Bolj se jim prija gospodinjstvo. Tako misli pač vsak trezno misleč človek. To v znanje takim, o katerih si človek ne bi mislil, da so Sokolice.

d Belokranjska železnica? Vsakdanje vprašanje med ljudstvom je: Kaj je

z železnico? Inženirji so merili zadnji čas »križ-kraž« na vse strani. Pa še ne bo konec. Nekaj se govori, da pridejo čez en mesec zopet nazaj. Čemu? Čemu delati ljudem škodo? Ali je ni že zadosti? Marsikateri gospodar se kar za glavo prime, ko pride v gozd in vidi, da mu je najboljši les za »kole« uničen. Delavci namreč sekajo v doprsmi višini les. Ali ni to nesmisel? Če so plačani, pa sekajo tudi pri tleh lahko, in kmet bo lahko saj porabil potem posekani les. Poslanci, zganite se na vplivnem mestu. Oktober leta 1910 bo tu, a z železnico ne bo nič, če bo šlo tako dalje.

Iz Loškega potoka.

d Na policijsko uro je spomnil našo občino naš novi občinski odbor. V zadnjem času se pri nas ta naredba ni vpoštevala. Se je točilo in pilo na poljubo. Z večkratnim nenadnim obiskom pa odborniki dajo čutiti, da bo stvar pri nas odslej zelo resna. Je pa tudi prav tako in veliko zaslugi si pridobi novi odbor, če spravi to v strog natančen red.

d Kamenita ograja našega »Doma« raste, a ž njo tudi število naših dobrotnikov. Zopet lepo število: Bartol Jan. (30) 50 K; J. Mohar (80) 50 K; Debeljak Jan. (12) 45 K; Kordiš (13) 40 K; Bartol (60) 10 K; Mikulič (19) 10 K; Bartol (78) 5 K; Levstih (72) 4 K; Bartol (6) 20 K; nadalje: Knavs (16) 3 K; neimen. 2 K; Lavrič 33, Brimšek (66) 2 K; (51) neimen. 4 K; Košir (31) 10 K. Vsi Hrib. Vrlim Hribnikom iskrena zahvala in Bog plati!

Iz litijskega okraja.

d Šmartno pri Litiji, 11. julija. K. s. izobraževalni društvi v Šmartnem in v Litiji priredita skupni izlet na Prežganje v nedeljo, dne 18. julija. Zbirališče je do 7. ure zjutraj v Završniku pri Planinški, odkoder se odpeljemo na voze do pod hriba. Na sporedu je sveta maša, katero bo opravil društveni predsednik g. Krišche, potem skupno kosilo, popoldne pa veselica na prostem. Pri veselici sodeluje cerkveni pevski zbor iz Šmartna, uprizorita se dva šaljiva prizora; tudi govorov ne bomo pogrešali in za godbo je tudi preskrbljeno. Vabimo vse člane obeh društev, pa tudi nečlane. Prideta baje tudi brata Terseglav in Jeločnik iz Ljubljane.

d Primskovo. Na Primskovem se je pretečeni teden ustrelil s puško v glavo iz Amerike prišedši posestnik Višenjski Železnik. Vzrok so baje neugodne gospodarske razmere. Sicer je pa samoumor izvršil v pijanosti. Pil je namreč v svoji zidanci s svojimi prijatelji predsmrtnico.

d Litija. Pretečeni teden se je po Litiji govorilo, da si je neka dalavka, pa najbrže neka črna komedijantinja, hotela končati mlado življenje v Savi, pa jo je pravočasno zgrevalo. Bila je menda prevroč krvi, zato bi ji ne škodila malo mrzla kopel.

d Litija. Pri nas se že dalj časa pomenkujejo telovadci s čašami, kako bi čim najhitreje ustanovili Sokola. Pa kaj, ko se čaša in telovadno orodje nečeta strniti!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Prežganje. Čudno oproščanje. Dne 8. februarja tega leta je v prepiru iz Amerike došli delavec Janez Kastelic trikrat ustrelil gostilničarja Antona Jereb, da je bil takoj mrtev. Priznal je sam, da je streljal za bežičim in raztelesenje je dokazalo, da je bil vselej od zadaj ustreljen. Radi tega je prišel radi umora 4. marca pred ljubljanske porotnike. Zagovornik dr. Tekavčič je predlagal, da se preišče duševno stanje obtoženca in razprava preloži. Temu je ugodil kazenski senat. Po zaslišanju raznih prič pred c. kr. okrajnim sodiščem v Litiji, ki jih je predložil zagovornik, je prišlo c. kr. deželno sodišče do mnenja, da Janez Kastelic ni kriv umora, ni storil v dušni zmedenosti, ampak je le prekoračil silobran. Radi tega ne pride pred porotnike, ampak le pred deželno sodišče radi prekoračenja silobrana in izpustili so ga na prosto. Ljudem se ta razsodba zdi nekoliko čudna!

u Janče. (Smešnost birokratizma.) Pred kratkim je prišla od deželne vlade in glavarstva stroga naredba, da morajo biti vsi psi privezani in imeti nagobčnike, nadalje da morajo vsi posestniki psov jih naznaniti pri županstvu, in kadar pasja mrcina pogine, mora posestnik naznaniti smrt in način smrti županstvu in to glavarstvu. Posestnik Andrej Babnik iz Besnice je privezal psa na verigo, ponoči pa je šel po stopnicah, nameraval na drugo stran skočiti, pa se je obesil, in ker ga ni mogel nobeden rešiti, tudi poginil. Drugi dan najde Andrej Babnik na verigi višič mrtvo žival; takoj gre naznaniti županstvu, da se mu je pes obesil. Županstvo, pokorno višjim ukazom, je takoj naznanilo smrt in njen način pasje mrcine na glavarstvo. To pa menda ni verelo županstvu, kar se pri naših glavarstvih dostikrat dogaja, in pošalo je na lice mesta slavno komisijo, obstoječo iz konjederca in orožniško patruljo, da konstatirajo, ali se je pes res obesil. Ali ni tako postopanje smešno, da mora biti vse po konci, ako pes krepka: županstvo, glavarstvo in orožniki.

d Trebeljevo. Košnja letošnje leto je silno slaba, mrve je sila malo, po nekaterih krajih še manj kot lani. To je posledica lanske suše in črva ter dolgotrajna zima, da so se korenine posušile oziroma pognile. Kaj bo kmet počel, krme malo, žito je pozeblo in tudi druga letina slabo kaže.

Notranjske novice.

Notranjci! V nedeljo, dne 1. avgusta, vsi v Črni vrh nad Idrijo, kjer se vrši javna telovadba, združena s podučnim predavanjem. Spored: 1. Do osme ure sprejem gostov. 2. Ob 8. uri zjutraj predavanje. Govorili bodo gg.: Breitenberger Ignacij, Božič Mirko, Kanduč Franc, Puntar Josip, Weiss Franc. 3. Ob 11. uri sveta maša v župni cerkvi. 4. Ob 12. uri kosilo. 5. Ob 1. uri popoldan telovadska skušnja. Ob 3. uri popoldan javna telovadba, in sicer: a) Rajalni nastop; b) proste vaje članov; c) proste vaje naraščaja; d) orodna telovadba; e) rajalni odhod; f) ljudska veselica s srečolovom. — Pri telovadbi kakor veselici svira slavno godbeno društvo iz Idrije. — Vstopnina k javni telovadbi 50 h. — K najobilnejši udeležbi vabi — idrijski »Orel«.

Vipavske novice.

n Vipavsko vino v Ameriki. Ta novica je gotovo razveselila vipavske vinorejce. Vipavsko vino dobiva povsod, še celo v daljni Ameriki priznanje. Posebno se pa zadnji čas odpira pot vipavski kapljici na Češko in Moravsko. Veliko našega vina se je že oddalo v te dežele, gotovo znamenje, da tudi tam ugaja. Upati je, da se v bližnji bodočnosti naše vino v teli deželah popolnoma udomači. Seveda morajo za to skrbeti v prvi vrsti vinorejci. Pripravljajo naj vino pravilno in ne drže naj se tesnosrčno starih navad. Vino mora biti čistega okusa, in to bo le tedaj, ako je ne bomo kuhali na tropinah in ako bomo skrbeli za dobro posodo in pravilno kletarstvo. Mnogi imajo še dandanes pomisleke proti temu, da bi belo vino pustili v sodih kipeti, češ, Pivčani hočejo na tropinah kuhano vino. Znano pa je, da so v marsikaterih krajih še pred kratkim hoteli in kupovali le kuhano vino, to je vino, ki je po več dni na tropinah kipelo, a danes, ko so se prepričali o dobroti po novem pravilnem načinu kuhanega vina, ne vprašajo več po zagatnem, na tropinah kuhanem vinu. Tako bodo, o tem smemo biti prepričani, tudi Pivčani raje segli po okusnem, pravilno pripravljenem vinu, kakor pa po zagatnem kuhanem. Torej Vipavci, ako hočete svoj vinski pridelek dobro v denar spraviti in istemu pridobiti veljavo tudi v drugih deželah, ravnanje pravilno in pripravljajte tako vino, kakoršno splošno ugaja!

n Nesreča se je pripetila v nedeljo, dne 4. julija, nekemu posestniku iz Razdrtega. Prišel je v Podrago po delavce. Okrog 10. ure zvečer se je hotel z delavci odpeljati. Konji se splaše in eden prileti v zid tako nesrečno, da se ubije. Posestnik ima do 600 kron škode.

n V Podragi bo v nedeljo, dne 18. julija »šagra«, to je cerkveno žegnanje. Ta dan priredi katol. slov. izobraževalno društvo v Podragi ob pol 4. uri popoldne veselico s petjem in igrama: »Za letovišče« in »Logarjeva Anica«. Torej Vipavci somišljeniki, ne pozabite ta dan na Podrago!

Z Blok.

n Radodaren in nad vse delaven je postal kar čez noč »general« vseh tukajšnih liberalcev, nekdanji župan Modic. Zakaj pa? Poslušaj, svet in strmi! Približal se je za Modica usodepolni dan volitve našega župana. Šinila mu je nakrat v glavo srečna misel — sklenil je v svoji bistroumnosti sledeče: Izjavo napišem in se zavežem, da hočem biti župan brezplačno, — še več, — dati kurjavo brez denarja, dati stanovanje brez kronic, — še več, — biti odgovoren za vso škodo v slučaju požara. In to bom dal prebrati mo-

jemu protikandidatu Drobničju ter mu dejal: podpiši, jaz sem že. Drobnič ne bode hotel te neumnosti podpisati, jaz bom pa govoril občinskim možem na srce, češ, glejte kakšni so klerikalci, ničesar nočejo storiti zastonj itd., in premočil bom vse može. Oddali bodo meni glasove, jaz se bom pa zibal na mehkem županskem stoličku. In kar je sklenil, je tudi storil. Res je podal tako izjavo, res tudi, da je Drobnič ni hotel podpisati, a res pa tudi, da naši možje niso šli na ta lim, temveč izvolili so poslanca svojega tudi županom. Modic je pa obsedel.

n Modičeva iznajdljivost. Pri prihodnji občinski seji misli Modičeva strancica predlagati, da naj bode naša občina brez občinskega sluga. Ni ga menda človeka, ki bi tej neumnosti pritrdil. Tako velika in na daleč okrog razširjena županija, pa naj bode brez sluga? Vprašamo pa resno danes Modica in vse njegove kimovce: 1. Zakaj niste, gospod Modic, bili župan brezplačno skozi 21 let? 2. Zakaj niste Vi mogli opravljati in voditi občine brez občinskega sluga? 3. Ali Vas ni sram, da tako javno kažete, kako hudo Vam je, da ste zdrsnili z županskega stolca. Resno Vam svetujemo, da mirujete, Vaših nauk in nasvetov ne potrebujemo več.

Idrijske novice.

i Sklep šolskega leta na idrijski mestni realki je bil kot drugod 8. julija. Na zavodu je bilo v preteklem letu odlično sposobnih 18, sposobnih 158, v obče sposobnih 10, nesposobnih 55 učencev, ponavljalni izpiti jih ima 22. V realki (brez pripravnice) je bilo začetkom leta vpisanih 274 učencev, izstopilo jih je 15.

i Občinski odbor idrijski je imel dne 7. julija svojo sejo. Glavna točka je bila kritika ali prav za prav zabavljanje zoper bivšega gerenta, češ, da je protežiral »klerikalce«, nasprotoval pa drugim strankam itd. Mi pa povemo gosp. Tavzesu, naj gospoda Zazula postavi za zgled odbornikom, ako hočejo še kaj časa nositi to čast. Vsega pa, kar je naložil na bivšega gerenta, pa notarski kandidat sam ne verjame.

i Nepremišljen ukaz. Dne 7. julija je močno deževalo in čakali smo, da bo klavža v Gor. Kanomliji prinesla veliko drv do grabelj. Zraven so morali pomagati delavci. Jedne tase voda ni mogla dvigniti. Tu se zapreti delavcem z izgubo službe, da morajo iti na pomoč, da bo voda drva odnesla. A to nevarno delo je stalo življenje gozdnega delavca Blaža Erjavca, družinskega očeta z Vojskega. Dva druga delavca sta se komaj rešila. Ubogi erarni gozdarji! Pri ti slabi plači brez upa na pokojnino se morajo izpostavljati smrtni nevarnosti.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Od Sv. Trojice nad Cirknico. Sveti misijon, katerega sta vodila pri nas čč. gg. jezuita Kunstelj in Rakovec, vršil se je nepričakovano lepo. Pri vseh govorih je bila polna cerkev vernih poslušalcev. Obhajancev je bilo okrog tisoč. Bog daj, da bi govoril rodili obilen sad. V nedeljo, dne 4. t. m., zadnji dan misijona, je bila ume-

stitev našega gospoda župnika. Slovesni obred je izvršil veleč. gospod kanonik dr. And. Karlin. Popoldne pa se je razvila velikanska procesija z misijonskim križem. Smelo trdimo, da je bilo pri procesiji do 3000 ljudi in da take procesije še ni videla naša župnija. Pobožnost in zbranost našega ljudstva med svetim misijonom je hotel motiti nesramen napad »Slov. Naroda« na našega župnika in pa naše vrle somišljenike S. L. S. Seveda se mu to ni posrečilo in se mu tudi ne bode, ker mi se brigamo za »Slov. Narod« in za vse kranjske liberalce veliko manj, nego za lansko zimo, četudi je bila precej strupena. Napad sam je samo v toliko za nas poučen, ker nam je najjasnejši dokaz, da so vsi, ki so pri zadnjih volitvah volili nasprotno, pravi liberalci, akoravno to tače, ter da so kot taki odločni nasprotniki cerkve in vere, akoravno se morda pred svojimi prijatelji hlinijo za dobre katoličane, da bi jim bolj zaupali. Naš je le tisti, ki je vedno naš, tudi tedaj, če se mu morda osebno godi kaka škoda, ako tako zahteva splošna korist.

n Iz unškega in rakovskega kota. Zadnje vrstice »Domoljubove« nekaterim niso prav všeč, češ, da ni treba naših domačih razmer celemu svetu razkrivati. Kaj ni najboljša, če se o dekletu malo govori in kadar se, da se dobro, slabši strani pa ni treba obehati na veliki zvon. Če je res, da tisto dekle kaj velja, o katerem se malo sliši, in če se, se le dobro, potem bi za našo prijetno dolinico bilo dobro znamenje, ker se o nji doslej ni mnogo čulo. Pa kjer voda stoji, se voda usmradi. Tako je tudi z nami. Ker dremujemo in spimo, pa tudi nikamor ne pridemo. In tega mora biti konec, če nam tudi sprva ne bo posebno všeč. Lenoba je vseh grehov mati in duševne lenobe je med nami veliko. Treba je malo pretresti, pa bo šlo

prav lepo naprej. Unčani in Rakovci pač niso bili in ne bodo zadnji po svojih talentih, žal le, da jih ne znamo izobraževati. Saj naposled bi še šlo in lepo bi šlo, pa kaj, ko ni človeka, ki bi nas znal za stvari ogreti. Nekateri bi radi kaj napravili, pa se boje nasprotovanja in norčevanja, drugi pa mislijo, da se v naši dolinici ne da nič napraviti, ker da smo preveč samosvoji in prevsevedni in previsoki. Ampak to pa je res, da če bi enkrat pošteno pričeli, pa bi šlo. Le korajže nam še manjka, tako si dostikrat priznavamo, in pa preveč nas imajo v pesteh krčme. Ko premišljujemo svojo revščino in zaostalost za drugimi kraji, nas je pravzaprav malo sram, da tako lepa naša dolinica nikamor ne gane. Koliko misli in načrtov se je že sprožilo med nami in vsak pravi, da bi se dalo kaj lepega napraviti, a izgovori so še vedno vse podri. Pri nas bi bila prav na mestu zadržna mlekarina, a mesto te imamo zasebno v lasti gospoda logaškega živinozdravnika. Začetkoma smo bili navdušeni, zdaj se je pa naše veselje že ohladilo, ker nam ne lete cekini pri litrih. Mi hočemo veliko žlico, malih grizljejev nočemo. Vidite, to je še menda najhujše, ker bi vsak rad veliko zagrabil in drugega oškodil, ne pa vsi skrbeli, da bi bilo za vse skupaj dobro. Lakomnost, dobičkarija in nevoščljivost: to nam dela napoto, da ne moremo nikamor naprej, še bolj kot vse druge naše napake. In mlekarina bi gotovo dobro uspevala, če bi se vsi skupaj lepo domeniili, da bi skupno prodajali in sami svoji gospodarji bili, ne pa da bi drugim dobček puščali. Ali mi tega ne razumemo, kaj se pravi skupno delo, skupni posveti, skupna moč, skupno dobro, skupna korist: mi pravimo, vsak zase glej, da boš čim največ nagrabil, in če bi prav tvoj sosed trpel in škodo imel. In tako smo

drug proti drugemu. Če si le malo ta ali oni opomore, je že vse proti njemu in bi mu najraje vse uničili. O ta naša samopridnost, to je res naš glavni greh. Rajši vidimo, da se tujci okoristijo na naš račun, kot da bi lepo skupno pričeli in polagoma delali. Rakek ima tako lepo lego za izvažanje naših domačih izdelkov v Trst in na jug ali kamorkoli. Imamo domačo obrt, »obročarijo«, pa vsak zase »palce« seka in jih obdeluje in proda domačim prekupcem, ki jih dalje ali naravnost odjemalcem ali pa zopet prekupcem. In kako bi bilo dobro, ko bi se cela dolinica oziroma cela občina zedinila in porazgovorila, kako bi skupno si oskrbjevali »palce«, jih potem vsak zase obdelavali, dali jih v »obročarsko zadrugo« ter jih potem skupno poprodali za višjo ceno kot pa sedaj, ko le nekateri trgujejo, a tudi več trgov in kupcev bi dobili potem ter lažje blago spečali. Če sami ne bi mogli, bi pa nam pomagala »Zadržna zveza« v Ljubljani, ki menda pozna vse kraje, kjer bi se dalo naše lesne izdelke dobro iztržiti. Te stare lesne obrti ne smemo opustiti, ker nam je veliko donašala, treba jo je le še oživiti in po moderno urediti, pa bo še veliko donašala. A ker nimamo nikogar, ki bi znal to izpeljati, bi bili gotovo zelo hvaležni, če bi kdo od kod prišel in nam malo razložil, kako bi morali vse urediti, da bi tudi mi napredovali in naše naravne dobrrote znali prav izkoristiti. Poduka potrebujemo v vsem, v politiki in gospodarstvu in pa v organizaciji, kakor pravijo in pišejo. Zato bomo pa odslej še raje brali vrlega »Domoljuba«.

n Gad je pičil Marijo Milavec iz Studenega, ko je koruzo osipavala, v nogo. Če bi ne bilo takoj zdravniške pomoči, bila bi nevarnost za življenje.

G O R I Š K A.

Lepo počasi.

Pravzaprav je to že znano, da je »Domoljub« dobil nekako grajo od gospode, ki sedi v okrajnem šolskem svetu gorškem. Tudi to je znano, da se »Domoljub« za grajo te gospode zmeni toliko ko za lanski sneg. Mi smo namreč tega prepričanja, da je okrajni šolski svet poklican v to, da pazi med drugim, če učiteljstvo mladino vzgaja res v versko-nravnem duhu, kakor to zahteva državna postava. Toda gorški okrajni šolski svet je v zadnjem času pod vplivom nekih oseb lepo počasi prilezel na zelo čudno stališče. Zato pa daje grajo »Domoljubu«, ki je ožigosal početje svobodomiselnega učiteljstva.

Toda o tem čudnem stališču okrajnega šolskega sveta v Gorici danes ne bomo pisali. Le sledeča vprašanja bi si dovolili postaviti nanj:

Sme li učitelj govoriti pred učenci proti cesarju, proti papežu, proti cerkvi; sme li v šoli pred učenci hvaliti republiko, hvaliti anarhizem (n. pr. umor portugalskega kralja); sme li ščuvati proti drugim narodnostim, hvaliti socialno demokracijo

načela ter priporočati socialno demokracijske liste?

More li otroke vzgajati versko-nravno tak učitelj, ki ne hodi k sv. maši, ne k spovedi, ki odpravlja molitev pred poukom in po pouku, ki prepoveduje šolskim otrokom krščanski pozdrav?

Sme li učitelj med procesijo sv. Rešnjega Telesa javno, na glas zmirljati otroke; braniti jim peti ob raznih prilikah nabožne pesmi ter jim priporočati namestu nabožnih narodne? Sme li nadalje učiti petja pevce med službo božjo in jim braniti iti k službi božji?

More li npravo-versko vzgajati mladino učitelj, ki je pristaš »Slovenskega Naroda«, »Soče« in »Svobodne Misli«?

Sme li učitelj širiti »Svobodno Misel«?

Morejo li krščanski starši izročiti z mirno vestjo takim učiteljem svoje otroke?

To so vprašanja na c. kr. okr. šolski svet v Gorici. Vemo pa že naprej, da nam v obliki psovka odgovori »Soča«, ki se zadnji čas smatra za nekako glasilo gospode v okrajnem šolskem svetu.

Tako lepo počasi delujejo liberalni učitelji za »Svobodno Misel« in lepo potihem pripravljajo pot »Svobodni šoli«. Ker pa se to vse vrši tako lepo počasi in potihem, kdo bo zameril gospodi v okrajnem šolskem svetu, da ne vidi nič, ne sliši nič!

Nekaj iz izobraževalne organizacije. Iz podatkov, ki so bili objavljeni na občnem zboru »Slovenske krščansko-socialne zveze«, posnemljemo še sledeče: Skupno štejejo naša društva, ki jih je 52, 2341 mož, 1360 fantov, 880 deklet in 356 žena. Izmed društev na deželi je najmočnejše po številu »K. s. izobraževalno društvo« v Cerknem, ki šteje 153 članov, za njim pride društvo Naš Dom v St. Andrežu s 142 člani in društvo na Idriji s 140 člani. Primeroma najmočnejše je društvo na Idriji, v katerem je združenih skoro ena tretjina občanov. Društva, posnemajte! Močno je tudi društvo na Drežnici, ki ima 100 članov, samo mož in fantov. Društvo, v katerem je največ mladine, je šentferjansko, ki ima 101 fanta. Največ predavanj sta imeli društvi v Cerknem in Podmelcu. 17 društev je brez knjižnice. Vsa društva skupaj imajo 6530 knjig. Telovadnih od-

sekov je sedaj 8, 2 se osnujeta v najkrajšem času. Moških pevskih zborov je v naših društvih 17 z 245 pevci; ženskih zborov je 5 z 59 pevkami; mešanih zborov je 25 z 509 pevci in pevkami. Lastne prostore ima 43 društev, 5 jih je brez društvenih prostorov, 4 imajo prostore v krčmi. — O vseh naših društvih — izvzemši eno ali dvoje — lahko rečemo, da delujejo marljivo in vztrajno, nekatera celo vzorno. Vsem, ki delajo v naši izobraževalni organizaciji, bodi izrečena pristržna zahvala!

Goriški deželni zbor. Dne 6. julija je dunajski uradni list objavil cesarjev patent (odlok), s katerim se razpušča goriški deželni zbor. Kdaj bodo nove volitve, ni še določeno. Sodimo pa, da bodo volitve v mesecu septembru. Liberalci so že začeli agitirati na ta način, da pošiljajo okrog brezplačno »Primorca«. Kmetje, vrnite ta list, ki je tako neumen ko noč.

Slavnost Orlov. Dne 18. julija bo v Št. Ferjanu velika slavnost »Katoliškega bralnega društva« in naših Orlov. Popoldne ob 10. uri je sv. maša; po sv. maši procesija z Najsvetejšim. Popoldne ob pol 2. uri sprejem bratov Orlov iz Mirna, Št. Andreža in Gorice. Ob 2. uri je telovadna skušnja, nato blagoslov, po blagoslovu pa ob pol 5. uri javna telovadba, ki se vrši v tem-le redu: a) Rajalni prihod, b) proste vaje, c) telovadba na orodju, č) skupina, d) rajalni odhod. Po telovadbi bo veselica, ki se vrši po sledečem vspredu: Govor, petje, deklamacija, šaljiva pošta. Pri procesiji, telovadbi in veselici svira vojaška godba iz Gorice. Telovadba in veselica bo v prostorih g. Frana Terpin. Na veselo svidenje! Na zdar! Št. Ferjanski Orel. — V slučaju slabega vremena se veselica preloži na 1. avgusta.

Občinske volitve v Št. Ferjanu so se pričele v ponedeljek 12. julija. Komisar je takoj izpočetka nastopil silno samolastno. Vsled nečuvnih sleparij ni izključeno, da zmaga dosedaj vladajoča liberalno agrarna stranka.

Bilje. Velika obeta biti slavnost dne 25. julija, ko bomo blagoslovili zastavo našega »Kat. slov. izobraževalnega društva«. Ob tej priliki se ustanovi pri nas tudi telovadni odsek. Društva naj takoj naznanijo, če se udeleže in po kolikih članih naše slavnosti. Vspored slavnosti je sledeči: Opoldne sprejem bratskih društev; ob pol 1. skupno kosilo; ob 1. uri telovadba, ob pol 3. uri v cerkvi slavnostni govor, ki ga govori č. g. C. M. Vuga, kurat iz Podgore, zastavo nato blagoslovi preč. g. kanonik Janez Wolf. Po blagoslovitvi pete litanije. Nato je odhod z godbo na veselični prostor. Vsa sporočila je naslavljalati na društvenega tajnika: Roman Silič, organist, Bilje pri Gorici. Vse za vero in domovino! — Dne 11. julija je predaval v našem društvu g. dr. Capuder o velezanimivem predmetu: O kmečkih puntih. Hvala mu! Poslušavcev je bilo nad 100.

Baška dolina. Pa še mi povejmo katero! Četrtega dne malega srpana je priderilo koritniško »Kmetijsko bralno društvo« v društveni sobi zabavni večer. Prišlo je gledat toliko ljudstva, da še vsi v

sobo niso mogli. Naši igralci so vsi prav dobro rešili svojo nalogo, akoravno sô še-le prvič nastopili. Zaslužijo vso pohvalo. Le neki naprednjak, ki ima pa že vso brado in glavo »požajfano« in ki ga pri veselici niti bilo ni, se je širokoustil, češ, da kmečki fant in dekle ne more in ne zna dobro igrati, posebno pa še naši ne, ker nimajo nobenega učitelja, ki bi jih učil. Mogoče ima ta liberalna šalobarda kak daljnogled, s katerim se vidi skozi zid; pa to pot mu ni prav kazal. Ali misli prismođa, da mi kmečki fantje in dekleta ne moremo izhajati brez liberalnih učiteljev? Vi naprednjaki pa in še vsi rdečkarji povrhu, prosimo vas, priredite pa vi kak tak zabavni večer. Pridemo vas pogledat, kako se znate pa vi sukati. Zdi se nam pa, da se bo vaš zabavni večer vršil »ob svetem Nikolet«, ki ga ni nikoli v tednu in ne v let«.

Iz Lokovca. Prašam dopisnika »Primorca«, ki mi v svoji 26. številki očita krivice pri poštni nabiralnici, zakaj se ne podpiše pod svoje trditve. Ko bi se upal dokazati mi najmanjšo nepravilnost, kdaj bi me bil že ovadil na pristojnem mestu. Prilike ima dovolj, saj je skoro vsaki drugi dan v Kanalu pri sodišču. Dopisniku se najbrže toži po »petčih« in »flikah«, ki mu ne ležejo več v žep. Na dan z dokazi! Povej, kdaj si plačal le en vinar sedanjemu nabiralničarju. Najbrže je dopisniku pomagala kovati dopis še neka druga, nekoliko bolj študirana glava. Zato ni čudno, da je ta glavica, ki ni še dolgo pri nas, zamenjala leta 1904, 1905, 1906, 1907 in 1908 (do 31. oktobra) z letošnjim letom. Dovolj! — Ivan Šuligoj, nabiralničar.

Idrija (pri Bači). Velezanimivo je bilo predavanje, ki ga je priredilo naše »Izobraževalno društvo« dne 11. t. m. v prostorih g. Kovačiča. Zbralo se nas je nad 200 mož, fantov, žen in deklet, ki smo z zanimanjem poslušali predavanje tajnika »Slovenske krščansko-socialne zveze« iz Gorice, Kremžarja o »svobodni misli«. Predavanje je na vse poslušalce napravilo velik vtis.

Konec šolskega leta na goriških šolah je bil 8. julija. Iz gimnazijskega letnega poročila posnamemo, da je bilo na gimnaziji letos 616 dijakov. Torej je ta gimnazija največja na jugu. Med temi 616 dijaki je bilo 290 Slovencev, 253 Lahov in le 35 Nemcev. In tem 35 Nemcem na ljubo je cel zavod nemški. Letno poročilo pri naša na prvem mestu slovensko razpravo o luteranstvu na Goriškem, ki jo je spisal dr. Capuder. Kolikor nam je znano, že 30 let ni bilo slovenske razprave v letnem poročilu goriške gimnazije. — Na realki je bilo letos 479 dijakov, med temi 140 Slovencev, 210 Lahov in 70 Nemcev. Nemško razpravo o vzgojivni trti v Brdih je spisal g. dr. Papež. Zeleti je, da bi ta gospod, ki je strokovnjak v tem oziru, spisal za naše vinorejce kaj poljudnih, praktičnih sestavkov.

Krompir v goriški okolici je letos izredno poceni: 5 K 30 vin. kvintal. Širokoustni Mermolja je obetal kmetom, da bo on poskrbel, da bo krompir vsaj po 6 K in še več; sedaj pa svojih obljub ne more izpolniti. Tako je z agrarnimi obljubami.

Govoriti, širokoustiti se, to ne stane nič; delati, obljube izpolniti, to pa je težje. Taka je agrarna farbarija.

Narodno gospodarstvo.

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani.

Po inicijativi deželnega odbora kranjskega se je ustanovila deželna vinarska zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani. Da se bo moglo z delovanjem te zadruge čimprej pričeti, sklicuje osnovalni odbor na četrtek, 22. t. m. občni shod, da se izvoli stalni odbor, sestojec iz 14 udov, da se bodo nabirali zadružni udje ter da se pojasni pomen in smoter te zadruge. Shod se bo vršil v Ljubljani, in sicer z ozirom na oddaljene interese in gostilničarje popoldne ob treh najbrž v hotelu »Union«. — K temu shodu se že se. Najudno vabijo vsi vinogradniki, razne korporacije, gostilničarji in drugi interesi iz vinorodnih in nevinorodnih krajev kranjske dežele, ki jim je na tem, da se taka zadruga ustanovi na krepki podlagi. V kratko pojasnilo in navodilo vsem interesentom navedemo tu štiri glavne točke zadružnih, ravno kar potrjenih pravil, in sicer §§ 2., 3., 4. in 7.

§ 2. Namen te zadruge je, pospeševati napredek in razvoj vinarstva z nakupovanjem in s prodajo kranjskega vina ter drugih kranjskih vinskih pridelkov svojih udov; dalje posredovati vinsko kupčijo s pomočjo vinskih potnikov, z napravo zadružnih kleti, s priredbo in z ustanovitvijo vinotočev, vinskih semnjev in razstav, javnih vinskih pokušenj, reklamnih odborov itd. na Kranjskem in sploh po možnosti tudi izven Kranjske.

Uvesti vse vinarske in kletarske potrebščine in pripomočke v povzdigo vinstva in prometa z vinskimi pridelki kranjskih vinogradnikov.

§ 3. Za ude se v prvi vrsti sprejemajo kranjski vinski pridelovalci in vsaka druga fizična in juridična oseba, katerih dosedanje delovanje jamči za prosopeh zadružnega podjetja.

§ 4. Priglašenec postane zadružnik in dobi šele tedaj pravno moč, ko je od odbora sprejet in ko plača vpisnino, ki znaša 10 K, ter vsaj en delež.

§ 7. Delež znaša 20 K avstr. veljave. Vsak zadružnik mora imeti vsaj en delež; s privoljenjem načelnstva jih pa ima lahko tudi več. Vsak zadružnik jamči s trikratno vsoto priglašanih deležev.

Zadruga se bo prvo leto omejila na povzdigo vinske kupčije le s posredovanjem med pridelovalci in uživalci s tem, da nastavi svoje vinske potnike, ki bi potovali po Kranjskem, Koroškem, Zgornjem Štajerskem, Moravskem, Češkem, Gališkem in po Bukovini; dalje z otvoritvijo in s primernim zalaganjem vinotočev v mestih, ki so posebno pripravna za kranjska vina. Osrednja klet se za sedaj v Ljubljani iz raznih ozirov ne more še napraviti, pač pa se ustanovi več krajevnih vinskih zadrug in krajevnih posredovalnih odborov, ki bodo v zvezi z deželno vinarsko zadrugo v Ljubljani.

Kdor misli pristopiti kot ud zadrage, naj pride k običnemu shodu dne 22. t. m., ali pa naj naznani svoj pristop za sedaj osnovalnemu odboru v Ljubljani, navedši natančen naslov, značaj (posestnik, gostilničar itd) in število deležev. Čim več se jih že sedaj priklasi, tem gotovejši bo dober uspeh. Istotako se lahko tudi že sedaj priklasijo oni vipski potniki, ki bi hoteli potovati po gori navedenih kronovinah. Ti morajo naznani, katerih jezikov so zmožni in kakšno plačo zahtevajo. Pristop in ponudbe se morajo pisno prijaviti pod naslovom: Pripravljavni odbor deželne vinarske zadruge v Ljubljani (Deželni odbor).

Miljardo, to je tisoč milijonov kron, zavarovalnega kapitala na življenje dosegla je z dnem 24. junija 1909 c. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu. Le malokatera zavarovalnica celega sveta zamore se ponasati s tako ogromno vsoto zavarovalnega kapitala na življenje, prvokrat pa je avstro-ogrška zavarovalnica dosegla ta izvanredni uspeh. To je znamenit pojav narodnega gospodarstva, kateri dokazuje z ene strani zmožnost avstro-ogrškega zavarovanja, ter z druge strani neomejeno zaupanje s strani občinstva do c. kr. priv. občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu, kot največje domače zavarovalne družbe. 1847 (1-1)

Enodnevni čebelarški pouk bo v Ilirski Bistrici v nedeljo, dne 18. julija. Pouk bo trajal od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Zdravstvena okrožja. Deželni odbor je imenoval kot svoja zastopnika v zdravstveno-okrožni zastop na Bledu g. Valentina Šmida, posestnika in občinskega svetovaleca v Ribnem in v Radečah gosp. deželno sodnega svetnika Antona Rosina.

Prsno
bolečine, bolj v vratu in križu nam lajša zdravilni, kite, ude in šile krepi in Peller-jev fluid s znamko „Elsa-Fluid“. Dvanajstletna za poskušnjo franco 5 K. Naročite pri E. V. Pellerju v Stubi, Elza trg 16 (Hrvaško.)

NESTLÉ-JEVA
moka za otroke
Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodcu.
Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Svedočba gospoda profesorja dr. E. Mühligh, zdravnika nemške bolnišnice in profesorja na otomanski zdravniški šoli

v Carigradu.
Gospodu J. Serravallo

Serravallo-Kina vino z železom izpolnjuje vse zahteve, katere se stavijo do zanesljivega tonicuma. Kot tako se najbolje priporoča trpečim na klorosi in rekonvalescentom.

Carigrad, 29. novembra 1903.
M 317 (12) Prof. dr. Mühligh

Krondorfer se kol naravna hamiznavoda
prve vrste in kot zdravilna voda
zoper težkoče organskega dihanja in zoper
bolesti žolodca in mehurja najbolje priporoča.

Mnogokrat je denar pri oknu ven vržen, katerega se dá za posteljno perje in dovršene postelje, ako se ne obrne na rravo trdko. Posebno pri nakupu posteljnega perja se mora biti zelo previden in se obrniti samo na najstarejšo trdko te stroke; priporočamo zatorej najbolj slovečo trdko S. Benisch v Dešenici št. 71, Češko, ki zadovolji vsakega kupca z dobro in ceno postrežbo. Več v oglasu.

1169 **Dr. J. Demšar** 52-1
zdravnik — strokovnjak za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.
10. julija.

Gradec: 16, 27, 11, 36, 31.
Dunaj: 8, 10, 16, 34, 81.

Ako hočete svoje dete

imeti zdravo, veselo in duševno se živahno razvijajoče, dajte mu dr. Hammel-ov Haematogen. Ne dajte si pa vsiliti nobeno izmed mnogih ponarečanih! 522 1

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 13. julija 1909.

Pšenica	32.—
Rž	20.—
Oves	20.—
Ajda, črna	19.—
Ajda, siva	18.—
Proso, rumeno	17.—
Proso, belo	17.—
Ječmen	17.—

V Ameriko in Kanado
stokna, cen
in varna

voznja
H 2927 **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Pannonia 20. julija, Carpatia 25. julija
Ultonia 24. avgusta 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta) 17. julija, 7. 24. avgusta, 18. sept., 16. oktobra, Mauretania 24. julija, 14. avgusta, 4. septembra, 25. septembra, 23. oktobra 1909.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odisejek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Sv. Jezusovega.

NAJBOLJŠI ČEŠKI IZVOR!
Ceneno posteljno perje!
1 kg sivga skubljenega, do-
brega perja 2 K; 1 kg boljšega
K 2 40, polboljšega K 2 80, be-
lega 4 K, belga skubljenega
K 3 10, kg izredno finega,
suznobelega, skubljenega K
6 4; in 8 K; 1 kg sivga puha
6 K in 7 K; 1 kg belga pu-
ha 10 K; najfinjši prsi puha
12 K — Pri odjemu 5 kg se pošlje franco 90 50-1
zelo napolnjene, iz zelo gostega
jako trpežnega, rdečega, modrega
lelega ali rumenega nanking-bлага, pernice, 80 cm dolga,
116 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 6 cm široka
napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 16 K, z izredno finim
polpahom 10 K, z najfinjšim svinim puhom 24 K; posamezne
pernice 10, 12, 14 in 16 K; blazine 8, 9 10 in 4. Za vsakega
denar nazaj Zamenjava dopustna. Po povz od 2 K višje franco.
S. BENISCH v Dešenici št. 71, Čechy.
Ceniki zastoj in franco

Naročajte „Domoljuba“!

Tel. 13.919. **Tovarna za stroje in motorje** Tel. 13.919.
Ing. E. Plewa & Comp., Dunaj XVII., Wattgasse 8.
Motori za bencin, petrolin in plin.
Patentirani motorji za rudn. olje in plin
254 (Rohöl- und Sauggas-Anlagen.) 12-1
Parni motorji 1-3 v pro Lokomobili
Najnižje cene! Najugodnejši pogoji!
Izvrjeni kraj. zastopniki se iščejo!

LYRA KOLESA
Priznane naj-
boljši izdelki.
Nedosežena v
kakovosti in
opremi.
Odlikovan z
zlato kolajno.
3 letno jamst.
gl. kataloga.
Najboljša tvarina, lepo delo, tek lahek so znaki Lyra koles.
Dobite iste
Najnižje cene! **carine prosto** od avstrijske podružnice.
Zastopniki se iščejo!
C. kr. poštar M. Janger v St. piše: Vaš izdelek v obče dopada.
Čuditi se moramo res, da zamore tovarna spravili na svetovni trg
tako solidno izdelano vsem zahtevam nove dobe ustrezajoče, lahko
tekoče kolo po tako nizki ceni.
LYRA-FAHRRAD-WERKE, Prenzlan, Postfach 679.
Zahtevajte moj cenik brezplačno.

Manj nadarjeni otroci in taki, ki so postali nervozni vsled vednega napenjanja, dobe sprejem in dobro vzgojo v znamenit vzgojevališču ravnatelja H. F. Mansfeld v gradu Rudersdorf pri Fürstenfeldu. Zavod si je pridobil prav dobre uspehe. Prospekte na zahtevanje brezplačno.

Zahtevajte
GLAVNI CENIK
zastonj in franko.
Železn. pat. Roskopf ura

5 K ima šest kamnov, pristni kelnast okrov, ki ostane vedno bel kazalnik iz emajla, 36 ur idoča natančno na pol minute.

A. Hoffman Maribor L. 1 največja tovarna ur, zaloge, izvoz zlatnine in srebrnine 18374-1

Puške!

Lawesler . . . od K 28-
Flobertpuška . . . 8 50
Pistolet . . . 2-
Samokrali . . . 6-
Poprave ceno, ilustrirani cenik franko. 870
F. Dušek, Upešno 123, Čiško.

Proda se iz proste roke 1915 1-1
hiša na Fužinah v dobrem stanju z vrtom, 4 merilni posestva in vso gospod. poslopje. Več se izve pri Fr. Zupancič, Hrušovo 6, p. Dobrova pri Ljubljani.

Kleparskega pomočnika dobrega poštenega Slovenca, sprejme takoj Simon Negro kleparski mojster, Cerknica, podružnica v Postojni. 1809 2-1

Drobne, suhe

KAMELICE

kupim, uzorec poslati, na C. F. Schubert Gradec, Murplatz 10. 1800 (3-1)

Najnižje cene pri Janezu na Vodnikovem trgu! Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina
JANKO ŽELEZNIKAR
Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika
kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega
blaga za moške in ženske obleke
od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut, nogavic, predpasnikov, najboljših kotenine itd.
NAJNIZJŠE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!
Ta trgovina ni v nikakoli zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah.

Spretnega mizarskega pomočnika
sprejme **Milakar Franc**, mizar v Višluku štev. 5, 1885 pošta Stari trg pri Rakeku. 3-1

Učenca sprejme takoj za krojaško obrt **Ivan Stupica**, krojaški mojster, **Sodražica**. 1871 1-1

Kmetije, pozor!

Na prodaj je hiša na Gorenjskem blizu Brezja pri Radoljci, na jako lepem kraju, v dobrem stanju, zraven je nekoliko vrtov. Blizu hiše je zemljišče in se ga lahko dobi še več, kakor tudi gojzda, ako kdo želi. Redi se lahko več živine. Proda se iz proste roke. Cena jako nizka, torej kmetije pozor. Naslov pove upravništvo „Domoljuba“. 1886 2-1

Prostovoljno se prodaja

kmetija

z živino in vsemi gospodarskimi potrebščinami četrte ure od Škofje Loke. Okrog 50 oralov zemlje, nov obokan hlev, nov vezan kozolec, enonadstropna nova hiša, kakor tudi ostala gospodarska poslopja so nova. Cena 32.000 K. Podrobnosti se zvedo pri lastniku **Tomažu Dolenc, Trnje št. 14** pošta Škofja Loka. 1923 1-1

Ugoden nakup ostankov! 25 metrov

perilnega kambrika (liskovine) temno ali 1910 svitlo pisano: 10-1
prve vrste 25 metrov K 12:50 (meter 50 vinarjev)
druga 25 10- 40

pisano blago za srajce:

25 metrov prve vrste K 14- (meter 56 vinarjev)
25 druge 11:50 46
25 slabe 7:50 30
25 močne bele kotenine K 10, meter 40 vin., se pošilja vsakemu naročniku proti poštenu povzetju tako dolgo, da ostanki ne poldejo.

Pešiljateljska trgovina R. Miklauc,
Ljubljana — Stritarjeve ulice štev. 5.
Obstoja trdke 40 let.

No, milostljiva, kaj sem rekli!

Jaz vidim, Vi žarite in sem srečen nad tem! Ja, Fageve pristne sodenske! Te odpravljajo tako energično vsako prehlajenje, da je skoro veselje biti bolan. — Milostljiva se smeje: No, veselje pač to ni. Ampak Vi imate prav in se vam zahvaljujem za dober svet: Fageve pristne sodenske mineralne pastile so mi resnično dobro storile in mi ne smejo od sedaj naprej nikoli manjkati v moji prtljagi za potovanje. Fageve pristne sodenske pastile se dobe za K 1:25 v vseh lekarnah, drogerijah in prodajalnah mineralnih voda. Glavno zastopstvo za **Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17.** 3431 (28)

Prodaja se pod ugodnimi pogoji in za nizko ceno

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta št. 20.
Poizvedbe v pisarni **dr. Frana Poček**, odvetnika v Ljubljani, Stari trg štev. 30. 1914 (1)

Ravnajte se po modi!

Cela Evropa nosi sedaj samo ploščate ure „Weltall Watch“. Zelo lična, moderna, odprta kavalier anker-ura z jamčeno prima kolesje, zanesljiva dobro idoča v solidnem oksidiranem okrovu gladko polirana, na željo tudi v niklu, posebno ploščata (glej sliko). „Remontoir“ ura se navija vsakih 96 ur. Kolesje teče v 15 lamnih z kovinskimi fantaz. kazalniki. Cena 1 kos samo K 9:50, 2 kosa K 18-.

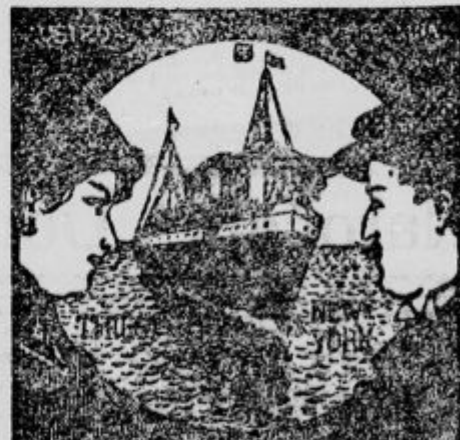
Poslajte nam s povratno pošto Vaše naročilo in dobili boste uro za katero nam boste bili vedno hvaležni. Mi razpošljamo ure regulirane natančno do minute s 3 letnim jamstvom. Proti pr. zetu ne da bi se doplačalo, pošiljnine in carine prost. Tovarna ur Weltall Watch, Chaux de Fonds štev. 187. (Švicar). Na pisma v Švicar se nalepi znak za 25 vinarjev, na dopisnice pa za 10 vinarjev. 1889 3-1

Priložnostni nakup!
Krasna žepna ura z verižico K 3:50. 30.000 komadov

kupljenih, zaradi tega pošiljam 1 krasno 36 ur idočo (ne 2 ur) „Gloria“ srebrno anker-rem. uro, švic. kolesje z lepo gravir. oklopjem, s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico natančno idočo do 36 ur. Nadalje ponudim eno pravo pozlačeno 36 ur idočo anker-rem. prve vrste švic. uro s pozlač. verižico za 5 K. Triletno pisano jamstvo za vsako uro. Razpoš. proti povzetju

S. KÖHNE, Schweizer-Uhren-Exporthaus.
1872 KRAKOV št. 48. 1-1
Neštevilno priznanj in donarščil. — Za neugajajoče denar nazaj.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kmetelca** v Ljubljani, Koroška ulica 20. Kmetelca ne pozabite, da je brezplačen.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Pozor! **Pozor!** **Pozor!**

Ponudba samo za zasebnike in kupovalce. Vseled preseljevalne trgovine v novo hišo in radi inventure prodajam po tovarniških cenah: 10.000 metrov ostankov, pristno barvnih in brez napake. 40 m v dolžini 8-15 m za 15 K; izbrane, izdorne za 17 K. Kanafasa za posteljne prevleke, dvojnatga oksforda, cefira za bluze in srajce v modernem desinu, belo blago, platno, kretan, krizeta za suknje, modrikasto blago za predpasnike, flanel, vola in drugo, razpošilja po povzetju Anton Marochik, tiskalica in razpošiljalnica, Češka Cerna pri Nachodu, Češko. Mojim p. n. odjemalcem jamčim s častno besedo da trpežno 1777 blago in da jih zadovolji vsako naročilo. 1-1

Ceno posteljno perje.

1 kg svega skubljenega perja K 2, polbelega K 280, belega K 4, črnega K 6, najboljšega skubljenega K 8, svega puha K 8, belega K 10, pranskega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jakega trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-biela, 1 pernica vel. 180x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jake lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3, K 350, K 4. Proti povzetju razpošilja poštnine prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les. Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. — Ceniki o žimnicah, odeljih, prevlekah in vsem drugem F 717 posteljnem blagu zastoj in post. presto. 32-1

Pri naročilu 2 zavojev franko.

Edina izborna prilika za nakup za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje. Razpošilja se tudi zasebnikom

40-50 m ostankov samo za 15 kron.

Blago za bluze (angl. cefir) 80 cm širok, naj-novejši krasni vzorci.

Modnega cefirja za obleke bluze in srajce. Kanafasa za posteljne prevleke, živahne barve. Oksford za moške srajce zelo trpežne kakovosti. Krizet za spodnja krila v temnih in rdečih barvah. 1414 10-1

Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke.

Dolgost ostankov 6-10 m zajamčeno brez napake, perilni in najboljše kakovosti.

Ako ne ugaša se denar takoj vrne in zavoj se vzame nefrankiran nazaj.

Najmanjše naročilo 1 zavoj 40-45 m K 15- po povzetju. Po želji se tudi sortirajo.

Tiskalica R. Horner, Nachod, Češko.

Dalje ponudim prve vrste uporabno za najfinije perilo in opreme za nevesti obeljeno rumbarško platno in obeljen gradl za spodnje perilo 40 m po želji sortirano za K 18-50.

2961 — Ustanovljeno 1832. — 32-4

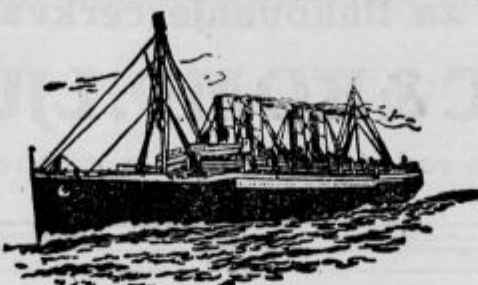
Priznано najboljšie olinatе barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna olinatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. Zaloge slikarskih in plesarskih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Najcenejša in najhitrejša vožnja

V A M E R I K O

Je s cesarskimi brzoparniki

„Kronprinzessin Cäcilie“ 140 26-1
„Kaiser Wilhelm II.“ — „Kronprinz Wilhelm“
„Kaiser Wilhelm der Große“.

Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur

EDVARD TAVČAR, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 35, nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, čistilnice, preše za sadje i. t. d.

1703 Edino le pri: 26-9

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1.,
Valvazorjev trg št. 6.

in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz najboljših tovarnov sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških sin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobni križev, tehtnic.

Zajec & Horn

tovarna umetnega kamenja

Ljubljana Dunajska cesta 73.

:: Podružnica na Pešati, p. Dol pri Ljubljani. ::

priloga solidne tlakove za cerkve in veže, stopnice, podboje, grobne spomenike, cevi za kanale, umetni marmor in prevzema betonska dela po najnižjih cenah. 1827 1-1

Naznanilo.

Sl. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel s 1. julijem t. l. staroznano

trgovino z usnjem

in čevljarскими potrebščinami g. J. Kunčiča Ljubljana, Sv. Florijana ul. 5.

Vodil jo bom na strogo solidni podlagi in v splošno zadovoljnost cenj. odjemalcev.

Za blagohotno naklonjenost se priporoča. 1905 3-1

Fran Vehovc, lastnik trdkke J. K.

Daje po

4 1/2 %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4 1/2 % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predjume na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolžak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

Za košnjo priporočamo najboljše ameriške kosilne stroje MC. CORMICK

kateri so ne samo po izreku enega samega, nego na Kranjskem že od več sto posestnikov. ki te stroje že več let uporabljajo kot najboljši in za naše kraje najpripravnejši spoznani. Vsakdo naj se torej sam prepriča in kupi le kosilni stroj MC. CORMICK. Opozarjamo posebno na naše nove nože z gostimi zobmi, ki posebno globoko režejo, za nizko in redko travo.

Edina zastopnika za Kranjsko:

2737

Karol Kavšeka nasl. Schneider & VEROVŠEK, Ljubljana, Dunajska cesta 16.

NAJBOLJŠA IN NAJSIGURNEJŠA PRILIKA ZA ŠTEDENJE!

Denarni promet do 31. decembra 1908
čez 72 milijonov kron.

Lastna glavnica K 420.537-92

Stanje vlog dne 31. majnika 1909
čez 20 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

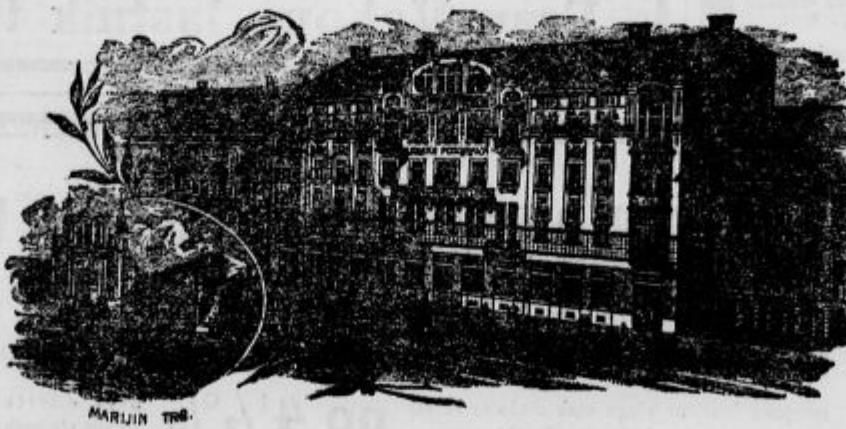
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 8, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadrugnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivan Šušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.